

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Кафедра іноземних мов та методики викладання

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

Тема: Методичний потенціал вербальної складової англомовних форумів у формуванні англомовної мовленнєвої компетентності

Виконав:

Шумара Аркадій Аркадійович
Спеціальність: 014 Середня освіта
(Англійська мова і література)
Освітня програма:
Середня освіта (Мова і література
(англійська))

Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук, доцент
Мілютіна Ольга Костянтинівна

Допущено до захисту
«__» _____ 2023 р.
Завідувач кафедри
_____ Ольга МІЛЮТІНА

Дата захисту: «__» грудня 2023 р.
Оцінка _____
Підписи членів АК

ВСТУП

Розвиток Інтернету сприяє появі нового типу комунікації - віртуальної, яка, спираючись на новітні технології, може замінювати реальне спілкування і допомагає користувачам спілкуватись, навчатись, вести бізнес тощо. Віртуальна (електронна) комунікація – це особлива форма спілкування, в процесі якої відбувається взаємодія людей в мережі Інтернет, що здійснюється шляхом обміну знаковими та/або мультимедійними повідомленнями [18].

Можливості електронної комунікації в сучасному суспільстві досліджували І. Девтеров, О.Дмитрієва, О.Рибалко, С.Гладковський, С.Зайцева, С.Іщук, І.Кобзар, К.Морарь, Є.Уханов та інші. Однією з форм електронної комунікації є форум, вивченню й аналізу комунікативно-прагматичних особливостей і методичного потенціалу якого ми присвятили наше дослідження.

Актуальність роботи визначається спрямованістю сучасних лінгвістичних досліджень на вивчення механізмів комунікативної взаємодії мовців. Особливу увагу приділено вивченню особливостей взаємодії людей в електронному комунікаційному середовищі. Природно, що лінгвісти вивчають різні формати такої взаємодії, одним із яких є форум.

Мета роботи – дослідити комунікативно-прагматичну спрямованість діалогічного дискурсу англomовних форумів, можливості їх використання у навчанні англійської мови.

Завдання:

- Визначити поняття комунікації як різновиду людської діяльності, проаналізувати її особливості на сучасному етапі;
- визначити поняття «форум» як жанр електронної комунікації;
- проаналізувати вербальні й невербальні засоби діалогічного мовлення на англomовних форумах;
- окреслити стратегіко-тактичні лінії мовленнєвої поведінки комунікантів, які взаємодіють на форумах;

- визначити можливості використання англомовних форумів у формуванні англомовної мовленнєвої компетентності.

Об’єкт дослідження – діалогічний дискурс англомовних форумів.

Предмет – комунікативно-прагматичний та методичний потенціал вербальної складової діалогічного дискурсу англомовних форумів.

Матеріал дослідження – комунікативне наповнення сорока одного англомовного форуму.

У процесі дослідження ми послуговувались такими **методами**:

Теоретичні: структурний аналіз – для опису мовних та мовленнєвих одиниць, які комуніканти вживають у діалогічному мовленні;

практичні: контекстуальна інтерпретація – для тлумачення мовних явищ у певному контексті; *прагмалінгвістичний* – для вивчення стратегій та тактик мовленнєвої поведінки комунікантів;

статистичні: метод кількісних підрахунків – для кількісного аналізу досліджуваних явищ.

Новизна роботи полягає в тому, що ній вперше:

- подано систематизацію і обґрунтування комунікації як різновиду людської діяльності, проаналізовано її особливості на сучасному етапі;
- здійснено спробу лексико-синтаксичного аналізу комунікативно-прагматичних особливостей діалогічної комунікації на англомовних форумах;
- окреслено стратегіко-тактичні лінії мовленнєвої поведінки комунікантів в межах взаємодії на форумах;
- окреслено методику застосування англомовних форумів у формуванні англомовної мовленнєвої компетентності здобувачів середньої освіти старшого ступеня навчання.

Теоретичне значення роботи розкривається у тому, що в ній представлено комплексний підхід до вивчення діалогічної англомовної форумної комунікації в її лінгвальному та позалінгвальному вимірах, що є

безсумнівним внеском у розвиток сучасних комунікативних та прагматичних напрямів мовознавства.

Практичне значення дослідження. Результати дослідження можна використовувати на практичних заняттях з курсу «Основи міжкультурної комунікації», на заняттях з практичного курсу англійської мови під час вивчення тем «The Virtual Revolution», «Pros and Cons of Internet Communication», на практичних заняттях з курсу «Методика навчання іноземних мов і культур», а також можуть бути використані на уроках англійської мови у школі, зокрема, при вивченні тем: “Teenagers and Electronic Communication”, “The Internet in Our Life”, “Books and Libraries”.

Апробація і впровадження результатів дослідження. Результати дослідження обговорено на 3 наукових семінарах та засіданнях кафедри іноземних мов та методики викладання Глухівського НПУ ім. О.Довженка (2022-2023 р.р.), де виконано роботу. Основні теоретичні положення та висновки апробовано на V Всеукраїнській студентській науково-практичній інтернет-конференції молодих учених і студентів. (Умань, 17 березня 2023), XI Всеукраїнських науково-педагогічних читаннях молодих учених, магістрантів та студентів іноземними мовами «The 21st century challenges in education and science» (20-21 квітня 2023р, Глухів), на звітній науково-практичній конференції здобувачів вищої та фахової передвищої освіти «Наука та освіта в умовах війни» (м. Глухів, 23-24 травня 2023 року).

Публікації: за результатами наукової роботи опубліковано 2 наукові праці:

1. Шумара А. Особливості електронної комунікації в сучасному світі. *Сучасні філологічні дослідження: традиції та інновації* : матеріали V Всеукраїнської студентської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Умань, 17 березня 2023 р.). Умань : Візаві, 2023. С. 478-482.
2. Шумара А. А. Особливості діалогічної форми комунікації. *Наука та освіта в умовах війни: Глухівський національний педагогічний*

університет імені Олександра Довженка : матеріали звітної науково-практичної конференції здобувачів вищої та фахової передвищої освіти (м. Глухів, 23-24 травня 2023 р.). 2023. С. 145-147. URL: <https://drive.google.com/file/d/1IfARLx6-zyvXDJqo1TMt9W6ZSj1Ino/view>

Структура. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (111 позицій, з них 10 іноземними мовами, 41 – англomовного ілюстративного матеріалу), містить ... таблиць, ... рисунків. Загальний обсяг роботи 99 сторінок, основний текст викладено на 77 сторінках.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ ФОРУМАХ

1.1. Комунікація як різновид людської діяльності

Комунікація – це одна з найзагальніших характеристик діяльності суспільства, і тому дослідження комунікативних процесів у соціумі є наразі досить актуальним.

У словниках комунікацію визначають як шляхи сполучення, лінії зв'язку тощо; обмін інформацією, спілкування або те саме, що спілкування; зв'язок [5; 46; 47].

Психологічні словники дають таке визначення: «комунікація (від лат. *communicatio* — спілкування) – поняття, близьке до поняття спілкування, але розширене. Це зв'язок, у ході якого відбувається обмін інформацією між системами в живій і неживій природі [59, с.207]; «комунікація – духовно-психологічна сторона процесу людського спілкування, що характеризується як сутністю /обмін інформацією, сприймання і розуміння людьми одне одного/, так і формами психологічного контакту і впливу /вербальне-невербальне, безпосереднє-опосередковане тощо/» [43, с.144].

Науковці висловлюють різні думки щодо визначення поняття «комунікація». Цей термін походить від латинського слова «*communicatio*», що означає «передача, повідомлення, бесіда, розмова, спільність інтересів» [7, с.164]. Українські дослідники розуміють комунікацію як «обмін думками та інформацією у формі мовленнєвих або письмових сигналів, що є синонімом поняття спілкування» [3, с.15]; як зумовлений ситуацією й соціально-психологічними особливостями комунікаторів процес встановлення і підтримання контактів між членами певної соціальної групи чи суспільства в цілому на основі духовного, професійного або іншого єднання учасників комунікації [44]; як процес двостороннього обміну ідеями

та інформацією, який веде до взаємного розуміння між двома або більше людьми [56, с. 109] тощо.

На думку Ф. С. Бацевича, комунікація – це «смісловий та ідеально-змістовий аспект соціальної взаємодії, в ході якої уточнюється, що людина думає перед передачею інформації, яким чином вона висловлює свою думку, як доносить її до співрозмовника, як отримує інформацію про правильність її інтерпретації співрозмовником, яку реакцію вона викликає, як відбувається обговорення» [3].

Один з основоположників американської соціології Чарльз Кулі під комунікацією розумів механізми, за допомогою яких стає можливим існування й розвиток людських відносин, тобто усі символи розуму разом зі способами їх передачі у просторі й збереження в часі. На його думку комунікація - це міміка, спілкування, жести, тон голосу, слова, писемність, друк, залізниця, телеграф, телефон і найостанніші досягнення у завоюванні простору й часу [12].

Ми також вважаємо комунікацію складним процесом обміну інформацією між людьми, який відбувається за допомогою слів, символів, жестів, що спрямовані на досягнення взаєморозуміння.

В залежності від цілей комунікативного процесу комунікація виконує такі функції:

- пізнавальну – розповсюдження або одержання нової інформації;
- спонукальну – стимулювання до дій;
- експресивну – вираження переживань, емоцій, почуттів [45, с. 39-41].

Науковці виокремлюють додаткові функції комунікації: комунікативного контролю та афіліації. *Функція комунікативного контролю* передбачає розподіл контролю між комунікантами у будь-якому повідомленні. Під *контролем* розуміється певний набір обмежень, які люди накладають один на одного в ході розмови, що обмежує вибір засобів, які є в розпорядженні учасників комунікації [50]. *Функція афіліації* (афіліація - мотиваційна, емоційна потреба у спілкуванні, в емоційних контактах, у

дружбі, у взаєморозумінні, у любові, що проявляється у намаганні, бажанні бути у соціумі з іншими індивідами, взаємодіяти, контактувати з ними, надавати допомогу, підтримку кому-небудь, і в зворотному порядку приймати їх від іншого індивіда [26], «a connection with a political party or religion, or with a larger organization» [61] розглядається як показник любові чи ненависті в комунікативних стосунках, що спричиняє появу позитивної і негативної афіліації. Позитивна афіліація виникає завдяки саморозкриттю індивіда, добровільного повідомлення інформації, яка в даний момент є недосяжною для інших. У протилежному випадку виникає негативна афіліація [50].

Елементами процесу комунікації є:

- 1) відправник – той, що генерує ідею, збирає, систематизує та передає інформацію;
- 2) повідомлення – інформація, закодована за допомогою символів;
- 3) канал – засіб, за допомогою якого відбувається передача інформації;
- 4) одержувач – особа, яка приймає повідомлення та інтерпретує інформацію;
- 5) зворотний зв'язок – реагування одержувача на отриману інформацію [45, с.82].

Комунікаційний процес складається з чотирьох основних етапів:

- зародження ідеї – відправник відбирає інформацію, яка буде предметом обміну і несе відповідальність за створення повідомлення у такій формі, яка найточніше передасть його думку одержувачу;
- кодування і вибір каналу – відправник за допомогою символів кодує свою думку і обирає канал (мова, письмо, електронні засоби зв'язку), яким зможе передати символи, використані для кодування інформації;
- передача повідомлення відправником одержувачу, яку іноді ототожнюють з процесом комунікації;
- декодування – переведення символів відправника в думки одержувача [45].

Комунікаційний процес може ускладнюватись або перериватись комунікаційними бар'єрами, тими, що відбуваються між особами, та тими, що зустрічаються в організаційних комунікаціях [66]. На думку науковців, існує три основних типи бар'єрів (див. табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Типи бар'єрів у процесі комунікації [23]

Тип бар'єрів	Основні характеристики бар'єру	Види бар'єрів
Особистісні (психологічні та соціальні)	комунікативні перешкоди, породжені емоціями людей, їхніми цінностями та невмінням слухати співрозмовника. Зазвичай виникають через расові, гендерні, культурні, соціально-економічні відмінності учасників комунікаційного процесу, які хибно розуміють нетрадиційні для себе комунікативні сигнали (слова, рухи, жести, інтонації голосу тощо).	психологічна дистанція, почуття емоційної несумісності людей, невміння слухати, поганий зворотній зв'язок
фізичні	комунікативні перешкоди, що виникають у матеріальному середовищі.	несподіваний відволікаючий шум, що тимчасово заглушає голос; відстані між людьми; стіни або інші статичні перешкоди, що виникають під час прийому інформації.
семантичні	виникають в результаті обмежень правильного розуміння використаних мовних символів.	викривлення повідомлень (стенографічні помилки, помилки друкарки, помилки комп'ютера, неправильне тлумачення слів), інформаційні перевантаження, погане розуміння мови співрозмовника

Види перешкод, які зустрічаються в організаційних комунікаціях - це викривлення повідомлень, інформаційні перевантаження, незадовільна структура організації [36, с. 283-285].

Дослідники називають явище викривлення чи зміни змісту інформації шумом комунікації. *Шум – це будь-який додатковий сигнал, не передбачений джерелом інформації, що створює помилки в передачі* [14]. До комунікаційного шуму належать стенографічні помилки, помилки друкарок, помилки комп'ютера, неправильне тлумачення слів та інші [3, с. 56-57].

Залежно від статусу види комунікації поділяють на:

- формальну – виникає в організаціях для виконання певної роботи;
- неформальну – виникає спонтанно і слугує для заповнення розривів у формальній комунікації [22].

Залежно від форми передачі інформації існують *організована і стихійна* комунікації [50].

Залежно від кількості учасників виокремлюють такі види комунікації:

- внутрішня, коли людина розмовляє сама з собою;
- міжособистісна, коли розмова ведеться між двома людьми;
- комунікація в малих групах, у яких беруть участь від трьох до п'яти людей;
- публічна комунікація, що охоплює аудиторію кількістю 20-30 і більше осіб;
- організаційна, яка включає 100 і більше осіб;
- масова – 1000 і більше осіб [45, с. 109].

За кількістю учасників дослідники виділяють міжособистісну і масову комунікацію. Міжособистісна комунікація розуміється як процес одночасної взаємодії декількох комунікантів (учасників комунікативного акту) та їх впливу один на одного. Характерними ознаками цього виду комунікації є часта зміна тематики, домінування одного суб'єкта комунікації над іншим та підпорядкування одного комуніканта іншому, можливість повернутися до колишньої теми, необов'язковість завершального етапу [29, с. 92-98].

Масова організована комунікація – це систематичне поширення спеціально підготовлених повідомлень із застосуванням технічних засобів тиражування інформації (радіо, телебачення, кіно, преса, відеозаписи, звукозаписи тощо), які мають соціальне значення й використовуються з метою впливу на думки й поведінку людей. Їй притаманні публічність, високий темп передавання і швидкоплинність [42]. Масова організована комунікація поширює знання про дійсність, несе освітньо-виховний характер, здійснює соціальне регулювання, поширює масову культуру та розваги, задовольняє потреби людей в отриманні відповідної інформації .

До *стихійних* форм комунікації належать чутки, під якими розуміють продукт творчості певної кількості осіб, які намагаються пояснити складну, емоційно значущу для них ситуацію за відсутності або нестачі офіційних відомостей [44, с. 181]. Чутки з'являються спонтанно чи навмисно, коли система організованої комунікації не роз'яснює ті чи інші події повною мірою, і, як правило, задовольняють певну психічну потребу людини [50].

Крім зазначених вище видів комунікації, виокремлюють ринково-медійну та віртуальну. *Ринково-медійна комунікація* виникає в результаті розвитку комунікації маси людей на економічних засадах, коли маса розглядається як група індивідуальних споживачів інформації [63, с. 214]. *Віртуальна комунікація* – якісно новий вид взаємодії, який помітно відрізняється від міжособистісної та масової комунікації. Цей вид комунікації виник і відбувається в рамках віртуального середовища, тому в першу чергу характеризується можливістю діадичного (двонаправленого) спілкування з великим числом індивідів одночасно [13]. З розвитком сучасних технологій люди мають можливість віртуально перебувати в одному часі й просторі одні з одними, що спричинює зміну природи комунікативного процесу і перетворення його з одновекторного в багатовекторний [27].

Виходячи із зазначеного вище, в залежності від спрямованості інформації комунікація поділяється на:

- аксіальну (від лат. axis – вісь), що спрямовує свої сигнали на окрему особу чи групу людей і застосовується в ситуаціях безпосереднього міжособистісного спілкування;

- ретиальну (від лат. rete – мережа), що адресує інформацію багатьом реципієнтам і застосовується для масового спілкування [40].

Види комунікації за способом передачі інформації: усна та письмова. *Усна* комунікація виникає під час розмови віч-на-віч, дискусій, бесід, телефонних розмов тощо. Вона забезпечує можливість швидкого реагування, зворотній зв'язок, взаємний обмін інформацією. Її ефективність виявляється в можливості передавати деталі [45, с. 86]. *Письмова* комунікація представлена у формі записок, листів, записів, звітів. На відміну від усної, письмова комунікація не забезпечує зворотнього зв'язку та швидкого реагування на зміст повідомлення. Вона є тривалішою в часі і потребує більше затрат для збору та оформлення інформації. Перевагою цього виду комунікації є можливість письмового підтвердження того, що відбувалося насправді [45].

Крім вищезазначених видів комунікації за формою передачі інформації, український дослідник О. А. Цуруль виокремлює друковану комунікацію, що здебільшого обслуговує публічну, організаційну та масову комунікацію. Особливе значення у друкованій комунікації належить сучасним комунікаційним системам, таким як Інтернет [56, с. 109]. Інтернет перетворюється на віртуальну державу зі своєю власною територією і населенням, яке не залежить від національних чи політичних кордонів [70]. У зв'язку з цим виникає особливий вид комунікації, заснованої на досягненнях мікроелектронної і комп'ютерної техніки, оптичних пристроїв запису – електронної.

У людини комунікація протікає в межах двох основних каналів: вербального і візуального. *Вербальна комунікація* визначається як будь-який засіб спілкування, що використовує мову (слова, цифри або символи). Вербальне спілкування вимагає організованої мовної системи. Така система

складається зі знаків, які використовуються для опису людей, подій і речей у нашому оточенні. Ці знаки передаються від однієї людини до іншої різними засобами, включаючи вокалізацію та письмо [65]. Отже, вербальна комунікація – це звичайне використання людиною мови.

Невербальна комунікація - це обмін повідомленнями за допомогою нелінгвістичних засобів, включаючи: кінесику (мову тіла), вираз обличчя та зоровий контакт, одяг і зовнішній вигляд, тактильна комунікація, простір і територія, культура та соціальна система, парамова (тон, висота тону, швидкість, флексія), а також використання тиші та часу[65].

На основі згаданих класифікацій комунікації за різними критеріями нами було складено таблицю видів комунікації (див. табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Види комунікації

За типом кодової системи	вербальна	
	невербальна	
За статусом	формальна	
	неформальна	
За кількістю учасників комунікації	внутрішня	автокомунікація
	міжособистісна	в малих групах
		публічна
		організаційна
		масова
За культурними чинниками	монокультурна	
	міжкультурна	
За формою передачі	організована	
	стихійна	
За напрямом потоку інформації	горизонтальна	
	вертикальна	
За спрямованістю	одновекторна	
	багатовекторна	

Продовження таблиці 1.2

За способом передачі	усна
	письмова
	друкована
За функціональним призначенням	інформативна
	рекреативна
	переконувальна
	афективно-оцінна
	імперативна
	ритуальна
	провокаційна
За сферою комунікації	Побутова
	ділова
	політична
	релігійна
	наукова
	педагогічна
За тривалістю	короткотривала
	довготривала
За кількістю контактів	одноразова
	постійна
	періодична

Отже, проаналізувавши комунікацію як вид людської діяльності, ми дійшли висновку, що *комунікація – це складний процес обміну інформацією між людьми, який відбувається за допомогою слів, символів, жестів, спрямованих на досягнення взаєморозуміння..* Залежно від статусу розрізняють формальну і неформальну комунікацію. Згідно з кількістю учасників виділяють внутрішню, міжособистісну, групову, публічну, організаційну та масову комунікації. Комунікація може відбуватися в усній, письмовій та електронній формах. Виникнення комунікації супроводжується реалізацією пізнавальної, мотиваційної та експресивної функцій. Будь-яка

комунікація може здійснюватися через діалог, розгляду якого буде присвячено підпункт 1.2.

1.2. Діалогічна форма комунікації

Комуникативний процес характеризується можливістю одновекторної чи багатовекторної спрямованості спілкування. Одновекторна комунікація представлена монологічною формою спілкування, багатовекторна – діалогічною [23, с. 49-50]. У порівнянні з монологічним діалогічне мовлення вважається первинною природною формою мовного спілкування, [34, с. 139].

Діалог (гр. dialogos – бесіда двох осіб) – це розмова між двома або кількома особами [69]; функціонально-комуникативний вид мовлення, що характеризується безпосереднім словесним обміном думками між двома мовцями. [48]. Отже, діалогічна комунікація – це мовленнєвий акт, у якому говоріння і слухання нерозривно пов'язані між собою види мовленнєвої діяльності [16, с. 82]. Характерними ознаками діалогічного мовлення вважаються ситуативність і контекстуальність. *Ситуативність* діалогу виявляється у тісному зв'язку мовлення з комуникативною ситуацією і припускає можливість неповного висловлення і вилучення окремих його частин [28, с. 206]. *Контекстуальність* діалогічної комунікації полягає у тому, що кожне наступне висловлювання значною мірою зумовлене попереднім [28].

Відмінності в структурі монологічної і діалогічної форми комунікації визначаються розподілом ролей між її учасниками. *Монолог – це усне чи письмове висловлення однієї особи* [16, с. 82]; *форма вербальної комунікації, яка складається з висловлень одного комуниканта, розрахованих на пасивне або опосередковане сприйняття адресатом* [45, с. 44]. Діалог, на відміну від монологу, утворюється чергуванням висловлень двох чи декількох учасників комунікації [16, с. 82]. Діалогічній формі комунікації притаманні досить швидкий обмін повідомленнями та стислість реплік, між якими існує

невеликий розрив [28, с. 205]. Отже, *діалог* - це форма вербальної взаємодії, яка представлена спілкуванням двох або більше осіб, ролі яких постійно змінюються (мовець стає адресатом, а адресат – мовцем) і є ситуаційно зумовленими.

Психологічні особливості діалогів:

- вмотивованість – наявна чи прихована мета мовця (слухача) (повідомлення, питання, наказ, порада, обіцянка тощо);
- зверненість – зорове сприйняття співрозмовника, що доповнюється невербальними засобами комунікації; використання мовленнєвих засобів, що виражають звертання;
- ситуативність – розуміння змісту діалогу залежно від ситуації, в якій він здійснюється;
- емоційна забарвленість – використання реплік подиву, захоплення, оцінки, розчарування, незадоволення тощо;
- спонтанність – неможливість передбачити мовленнєву поведінку партнера;
- двосторонній характер – необхідність виступати то в ролі мовця, то слухача [33].

Мовні особливості діалогу проявляються в еліптичності, наявності «готових» мовленнєвих одиниць та заповнювачів пауз. *Еліптичність* характеризується опусканням якого-небудь члена речення, що може бути визначений з контексту [46]. «*Готові*» мовленнєві одиниці (кліше) служать для висловлення вдячності, обміну привітаннями, поздоровленнями тощо, або з метою надання діалогічній комунікації емоційності. *Заповнювачі пауз* використовують для того, щоб підтримати розмову й уникнути мовчання [35].

На граматичному та стилістичному рівнях діалогічне мовлення здійснюється з використанням простих мовних конструкцій, зумовлених

контекстом чи попередніми висловленнями. Значну роль у ньому відіграють звичні сполучення слів, шаблони, ідіоматичні висловлення [30].

В діалогічній комунікації часто послуговуються позамовними компонентами спілкування (мімікою, жестами, паузами, інтонаційними засобами). Значну роль у полегшенні сприйняття та розуміння діалогу відіграють просодичні прийоми (інтонація, сила та тембр голосу) [28, с. 206].

Вагомою особливістю діалогічної форми комунікації є визнання цінності і значимості позиції співрозмовника, важливості його точки зору. Учасники діалогу розраховують на те, що їхня інформація буде максимально точно і повно сприйнята. Неодмінним у діалозі є очікування відповіді, її передбачення у власному висловленні.

Основними умовами виникнення та функціонування діалогу дослідники вважають: вихідний розрив у знаннях комунікантів; потребу у спілкуванні з метою отримання певної інформації; детермінізм (дотримання причинно-наслідкових зв'язків при побудові діалогу); спільний запас знань про минуле; спільні знання мовного коду [28].

Будь-який діалог складається з окремих взаємопов'язаних висловлень. *Окремі висловлення, повідомлення чи запитання, з яких складається діалог, називаються репліками, які мають назву комунікативних кроків [57]. Репліка – це висловлення, межею якого є зміна співрозмовника [35].* Вона може складатися з однієї або кількох фраз. *Сукупність реплік, які характеризуються структурною, інтонаційною та семантичною завершеністю, називають діалогічною єдністю [34] або циклом [28, с. 206].* Діалогічна єдність забезпечує вираження думок, їх сприйняття, осмислення і реакцію на них, що відображається у структурі мовленнєвого акту [16].

Перша репліка діалогічної єдності завжди ініціативна. Друга репліка може бути або реактивною, або реактивно-ініціативною.

Діалогічна комунікація складається з чотирьох основних частин: 1) встановлення контакту із співрозмовником; 2) початок розмови; 3) розвиток теми; 4) кінцівка розмови [45].

Отже, основна мета учасників діалогу – підтримування мовленнєвої взаємодії, внаслідок чого створюються різноманітні мовленнєві акти.

Діалогічне мовлення виконує функції: запиту-повідомлення інформації; пропозиції-прийняття (неприйняття) запропонованої інформації; обміну судженнями (думками, враженнями); обґрунтування власної думки; експресивну (емоційно-виразну) [45, с. 44-54].

Відповідно до комунікативної мети існує два види діалогів:

- 1) диктальний (предметний), що має на меті отримання інформації;
- 2) модальний, що базується на обміні думками [28, с. 204-207].

Деякі дослідники за комунікативною метою виокремлюють такі види діалогів: інформаційний дискурс (діалог-інтерв'ю); інтерпретаційний (діалог-самопрезентація); інструментальний (директивний, аргументативний, персуазивний); афілятивний (емоційно-афективний характер взаємодії комунікантів) [2].

За тим же критерієм О. А. Семенюк виокремлює:

- 1) *інформативний діалог* (діалог-розпитування), мета якого – отримання інформації;
- 2) *прескриптивний діалог*, що виражається у формі прохання (наказу) та обіцянки (відмови);
- 3) *діалог-обмін думками*, що має вигляд суперечки або дискусії;
- 4) *діалог-урегулювання міжособистісних стосунків*;
- 5) *«пустослівний» діалог*, що передбачає емоційне спілкування або розмову на інтелектуальні теми, яка не містить вагомої інформації [45, с. 44-54].

Л. П. Новік зазначає, що найпоширенішими є чотири основні типи діалогів: діалог-розпитування; діалог-домовленість; діалог-обмін враженнями (думками); діалог-обговорення (дискусія) [35].

Існує інша класифікація діалогів, яка також охоплює чотири типи:

- *асоціативна бесіда* (діалог-бесіда), метою якої є обмін думками;
- *діалог-розв'язання проблеми*, що характеризується однаковою зацікавленістю партнерів у прийнятті спільного рішення;
- *діалог-розпитування*, якому властивий чіткий розподіл ролей на того, хто запитує, і того, хто відповідає;
- *діалог-з'ясування непорозуміння* [25, с. 205].

Ми розробили власну класифікацію діалогів за критерієм комунікативної мети і виділили такі види: діалог-інтерв'ю; діалог-домовленість; діалог-бесіда; діалог-розпитування; діалог-обговорення.

Отже, *діалог – це вербальна взаємодія двох або більше людей, ролі яких упорядковано змінюються, і які є ситуаційно зумовленими*. Для діалогічного мовлення характерні ситуативність, контекстуальність, швидкий обмін повідомленнями та стислість реплік. Таке мовлення є вмотивованим, зверненим, ситуативним, емоційно забарвленим, спонтанним і носить двосторонній характер. Діалог складається з реплік, сукупність яких перетворюється в діалогічну єдність. Діалогічна комунікація спрямована на виконання різноманітних функцій: запиту-повідомлення інформації, пропозиції-прийняття (неприйняття) запропонованого, обміну судженнями, обґрунтування своєї думки та експресивної. В залежності від комунікативної мети є диктальний і модальний діалог, інформаційний дискурс, інтерпретаційний, інструментальний, афіліативний, прескриптивний діалог, діалог-обмін думками, діалог-урегулювання міжособистісних стосунків та «пустослівний» діалог.

1.3. Основні характеристики сучасної електронної комунікації

Поняття *«інформаційне суспільство»* означає *суспільство, в якому економіка, політика та культура залежать від створення, збереження і доступності інформації у національному і світовому масштабах* [6]. В

період інформаційного суспільства з'являються нові форми комунікації, однією з яких є *віртуальна*, що виникла завдяки можливості отримувати та швидко передавати велику кількість інформації, спілкуватися з використанням аудіо-візуальних засобів, взаємодіяти з великою кількістю учасників з усього світу шляхом використання новітніх інформаційних технологій [17, с. 45-53]. Віртуальна комунікація відбувається всередині віртуального простору, і завдяки їй цей простір сприймається як реальність [49, с. 11]. Взаємодія суб'єктів у віртуальному просторі здійснюється за допомогою комп'ютера, завдяки якому створюється особлива модель реальності, яка характеризується ефектом присутності в ній людини і дозволяє діяти з уявними й реальними об'єктами [17, с. 45-53]. Іншими словами віртуальна комунікація - це опосередковане комп'ютером спілкування двох або більше осіб, яке характеризується невидимістю комунікантів, писемною формою повідомлень, що надсилаються, можливістю негайного зворотнього зв'язку та електронним каналом передачі інформації [9].

Віртуальна комунікація можлива тільки в мережі Інтернет. І. В. Девтеров визначає Інтернет як глобальну соціально-комунікативну комп'ютерну мережу, яка задовольняє особистісні та групові комунікаційні потреби за рахунок використання телекомунікаційних технологій. Дослідник вважає, що створений комп'ютером штучний простір піддається проникненню і трансформації ззовні. При цьому у віртуальній реальності можливі комунікації не лише з іншими живими особами, але й із віртуальними, штучними персонажами [11]. Отже, віртуальна комунікація – це електронне спілкування з уявними співрозмовниками, на відміну від актуального спілкування з реальними людьми.

Електронна комунікація – це вид масової комунікації, за допомогою якої миттєво і в різних напрямках поширюється інформація серед великої кількості людей. Соціальними чинниками виникнення цього типу комунікації вважають глобалізацію та інформатизацію світу, що забезпечує швидке

розповсюдження інформації у глобальній мережі Інтернет і можливість її швидкого і безперешкодного отримання. Передумовами появи електронної форми спілкування вважають недостатній рівень спілкування у реальних умовах, більшу можливість реалізації особистості, програння ролей та переживання емоцій, які є неможливими у реальному житті [19]. На думку дослідників, розвиткові цього виду комунікації сприяють анонімність, відсутність безпосереднього слухового або зорового контакту зі співрозмовником, висока швидкість передачі інформації [20].

Електронна комунікація відбувається за рахунок використання електронно-обчислювальної техніки та сучасних засобів зв'язку, які перетворюють повідомлення у машинозчитувану форму, з можливістю збереження повідомлення у незмінній формі у пам'яті комп'ютера, або на окремому носії [9].

Характерними особливостями електронної комунікації, що вирізняють її з-поміж інших видів комунікації є: діалогічність (можливість проявити себе лише у спілкуванні та протиставленні з іншим «я»); поєднання категорій автор-читач; рівноправність учасників; зняття часових та просторових обмежень; необмеженість у виборі мовних засобів тощо [14].

Важливою ознакою електронної комунікації є її спроможність забезпечувати миттєве і багатовекторне розповсюдження інформації [19, с. 87-91].

Основні риси електронної комунікації: анонімність; добровільність контактів; прагнення до емоційного забарвлення тексту, що виражається у використанні спеціальних знаків для позначення емоцій; прагнення до нетипової поведінки; залежність від співрозмовника у спілкуванні (більша, ніж у реальному світі); відсутність єдності простору і часу; письмовий характер спілкування (у більшості випадків) [14; 58].

Особливістю електронної комунікації є її гіпертекстуальність. *Гіпертекст* – це комп'ютерний спосіб подання інформації, при якому відображуваний на екрані монітора текст містить виділені слова, звертання

до яких викликає висвітлення подальшої інформації. Невід'ємну частину гіпертекстів становлять *гіперпосилання*, що забезпечують миттєвий зв'язок між залежними один від одного різними документами (текстами, їх групами або частинами), які знаходяться на різних сайтах мережі, що забезпечує об'єднання мільйонів документів, які знаходяться в електронних мережах [17, с. 48].

Виділяються такі елементи електронної комунікації:

- адресант (відправник) та адресат (одержувач) повідомлення;
- повідомлення;
- канал комунікації – засіб, за допомогою якого відбувається зв'язок адресанта та адресата;
- комунікативний шум – сукупність факторів, що перешкоджають чи спотворюють передачу інформації;
- фільтри – обмеження, що накладаються на інформацію у вигляді табу чи цензури;
- зворотній зв'язок – реакція адресата на повідомлення;
- контекст і ситуація – об'єктивні та суб'єктивні передумови комунікації [19, с. 89].

Формою вираження електронної комунікації є писемний текст, який може поєднувати вербальні й невербальні (образотворчі) засоби передачі інформації. Лінгвісти називають такий текст *креолізованим* [20, с. 194].

Для електронної комунікації характерним є некодифіковане використання певних графічних знаків, наприклад, крапок, на позначення роздумування, невпевненості чи здивування; відсутність лінійності у спілкуванні, коли втрачається порядок чергування повідомлень у зв'язку з одночасним передаванням чи прийманням інформації; недотримання орфографічних та інших літературних норм, що властиве розмовній мові і зумовлене економією часу для відтворення ефекту неперервності розмови; створення ефекту звукової мови за допомогою використання запису слова,

схожого на транскрипцію. Мова, якою спілкуються учасники електронної комунікації, характеризується як писемна розмовна мова, що виникає у результаті адаптації засобів розмовної мови (інтонація, тон) до писемної форми (шрифт, колір, графічні символи тощо) [58].

Електронна комунікація послуговується також використанням знаків-символів, нехарактерних для писемної мови. Так, для передачі емоцій комуніканти найчастіше використовують емотикони, за допомогою яких відправник виражає радість, сум, здивування або ставлення мовця до повідомлення чи до іншого комуніканта. Одним із різновидів емотиконів є смайлики (посмішки, від англ. *smile* – посміхатися). (див.табл. 1.4). Комуніканти використовують як повні форми емотиконів, так і їх редуковані варіанти.

Таблиця 1.4

Найчастіше вживані емотикони

Зображення емотикона	Значення
	посмішка
	посмішка і підморгування
	щира посмішка
	поцілунок
	насупленість

Продовження таблиці 1.4

	розчарування
	здивування (круглі очі і широко відкритий рот)
	висунутий язик
	сльози

На сьогодні функціонують такі форми спілкування в Інтернеті [18]; [60]:

- *чат* (Internet Relay Chat (IRC)) – текстовий діалог у реальному часі, розмова в Інтернеті;
- *відеочат* – обмін текстовими повідомленнями з трансляванням зображень з веб-камер;
- *веб-пейджер* (ICQ, Instant Messenger) – програма миттєвого обміну повідомленнями ;
- *форум* – довготривала (постійнодіюча) телеконференція з певної тематики, що відповідає основній тематичній спрямованості сайту, в ході якої співрозмовники надсилають і читають текстові повідомлення в зручний для них час;
- *блог* – веб-сайт, на якому регулярно з’являються нові повідомлення, що демонструються у зворотному хронологічному порядку;
- *соціальна мережа* – інтерактивний багатокористувацький веб-сайт, контент якого наповнюється самими учасниками мережі і являє собою автоматизоване соціальне середовище, що дозволяє спілкуватися групі користувачів, об’єднаних спільним інтересом [54];

- *електронна пошта* (e-mail) – популярний сервіс в Інтернеті, що робить можливим обмін даними будь-якого змісту (текстові документи, аудіо-відеофайли, архіви, програми);

- *гостьова книга* – розділ сайту, де користувач може залишити свої коментарі, пропозиції та зауваження;

- *телеконференція* – спілкування взаємовіддалених у просторі та часі користувачів у спільних заходах за допомогою комп'ютерних мереж.

Дослідники вважають, що електронна комунікація має і переваги, і недоліки. До переваг цього виду зв'язку відносять:

- розширення можливостей користувачів щодо задоволення їхніх інформаційних, освітніх, культурних потреб;
- руйнування відстаней, створення безмежного простору для спілкування та самовираження;
- можливість відстроченої відповіді;
- створення віртуальних співтовариств по інтересах.

До недоліків відносять відсутність у соціальних мережах чітких меж добра й зла, пристойного чи непристойного, красивого чи вульгарного. Спілкуючись тільки в Інтернеті, людина не розвиває власні емоції і може стикнутися з проблемою само ідентифікації, оскільки в мережі можна видавати себе розумною, дотепною, популярною та гарною людиною, а в житті бути повною протилежністю. Недоліками електронної комунікації, на думку вчених, є також формування інтегративної універсальної мови спілкування зі світом, яка супроводжується спрощенням та збідненням інформаційного поля, національної та світової сучасної культури і відображається на функціонуванні національних мов; наявність в Інтернеті великої кількості «інформаційного сміття», відрефлексувати та відсортувати який часто буває досить важко [39].

Для успішного здійснення електронної комунікації важливою є ситуативна поведінка учасників Інтернет-комунікації та особливості їхньої мовної поведінки.

Отже, на основі зазначеного вище, можемо підсумувати, що виникнення електронної комунікації зумовлене інформатизацією та глобалізацією суспільства. Електронна комунікація – це вид масової комунікації, що передбачає використання електронно-обчислювальної техніки та сучасних засобів зв'язку і включає в себе Інтернет-комунікацію та комп'ютерно-опосередковану комунікацію. Її характерними особливостями є діалогічність, поєднання категорій автор-читач, статусне рівноправ'я учасників, відсутність часових та просторових обмежень, необмеженість у виборі мовних засобів, спроможність забезпечувати миттєве поширення інформації. Основні риси електронної комунікації: анонімність, добровільність, емоційна забарвленість, нетиповість поведінки, залежність від співрозмовника, відсутність єдності простору і часу, письмовий характер спілкування, гіпертекстуальність. Вона складається з типових елементів комунікації: адресант та адресат, повідомлення, канал комунікації, комунікативний шум, фільтри, зворотній зв'язок, контекст і ситуація. Спілкування в Інтернеті реалізується у формі чатів, веб-пейджерів, форумів, блогів, соціальних мереж, електронної пошти, гостьових книг та телеконференцій.

1.4. Форум як жанр електронної комунікації

Одним із видів електронної комунікації є форум. Форум представлено на спеціально організованому Інтернет-сайті і призначено для організації спілкування відвідувачів цього сайту через обмін повідомленнями, які мають ознаки креолізованого тексту і класифіковані за окремими темами для прочитання. Спілкування на такому сайті не передбачено в режимі реального часу [47]. Форум вважають нетрадиційною формою спілкування, яка існує тільки в Інтернеті.

Інтернет-форум – це спосіб організації спілкування відвідувачів Інтернет-сайту, що за допомогою надісланих повідомлень дає змогу

обговорювати певне питання, читати та відповідати на повідомлення інших учасників форуму [49]; це – веб-сайт з особливою структурою, який складається з множини тем та повідомлень, створених учасниками Інтернет-форуму [37]; це дискусійний майданчик на веб-сайті, учасники якого можуть публікувати обговорення, читати повідомлення інших учасників форуму та відповідати на них. Форум може бути присвячений практично будь-якій темі, і серед учасників форуму розвивається почуття онлайн-спільноти або віртуальної спільноти [67].

Передумовами виникнення форумів вважають: бажання постійно спілкуватися з однодумцями; реклама і продаж власної продукції і послуг; ведення бізнесу в мережі Інтернет [38].

Форуми характеризуються відокремленням обговорюваних тем і можливістю спілкування не в режимі реального часу, що дає учасникам електронної комунікації більше часу на обдумування відповіді [10].

Особливості форумів: тематично структуроване подання інформації; наявність плоских (структурованих хронологічно) та ієрархічних (деревоподібних) дискусій; тривалий термін зберігання інформації; зручне подання інформації; можливість учасників брати всебічну участь у обговоренні тем [38].

Учасникам форуму притаманні такі риси поведінки:

- активність, що проявляється у кількості інформації, яка міститься на форумі;
- креативність, що виявляється якістю інформації і реакцією на неї інших учасників електронної комунікації;
- атрактивність, що характеризується кількістю учасників форуму;
- реактивність – спосіб участі у дискусіях;
- лояльність, що виражається в реакції на інформацію інших учасників комунікації [25].

Кожен форум ділиться на теми, які складаються з дописів учасників форуму. Учасникам форуму надається можливість редагувати свої повідомлення, додавати нові теми чи дописи в обраній темі, які зможуть читати інші комуніканти, редагувати власний профіль, в якому вказано додаткову інформацію. Теми і дописи зберігаються на форумі довгостроково. Обговорення однієї теми може тривати кілька років. Для зручності комуніканти усі теми форуму можуть поділятися за семантичною ознакою на підмножини [37, с. 278].

На форумах розрізняють користувачів з правами адміністратора і модератора. *Адміністратор* – це власник сайту або призначена ним особа, що створює категорії, розділи та підрозділи форуму [1]. В обов'язки адміністраторів форуму входить редагування та видалення повідомлень, закриття, відкриття, переміщення, видалення та об'єднання тем у форумі, присвоєння звань або титулів активним учасникам форуму [1]. *Модератори* – користувачі (або групи користувачів), чия робота полягає у щоденному стеженні за роботою форуму. Основне завдання модераторів – не допускати відхилень від тем та розміщення образливих чи неприємних матеріалів [55].

Структура форуму представляє собою значну кількість веб-сторінок, об'єднаних певною темою, яку вказано на головній сторінці форуму. Основні складові кожного форуму це: FAQ, гіпертекст, розділ, тема та коментар. У базі даних форуму зберігається інформація по кожному повідомленню, яка містить відомості про автора, тему, зміст повідомлення, дату і час додавання. Ланцюжки повідомлень-відповідей у темі називають *тредом* (від англ. *thread* – нитка) або *топіком* (від англ. *topic* – тема).

Основним компонентом кожного форуму є розділ FAQ (Frequently Asked Questions), що містить відповіді на основні питання, які можуть виникнути в учасників щодо користування форумом. У цьому розділі описані всі функціональні можливості форуму та правила користування ними [52., с. 382].

Складовими елементами форуму є:

- розділи, що створюються модератором форуму. *Розділ* представляє собою *множину підрозділів та дискусій*;

- теми – створюються користувачами у кожному з розділів теми для обговорення;

- коментарі – представлені у вигляді дискусій під кожною популярною темою, в процесі яких користувачі обмінюються своїми думками. *Дискусія – це множина повідомлень, створених учасниками веб-форуму. Дискусії зберігаються на форумі до тих пір, поки модератор форуму не вирішить їх видалити [38].*

Тематика форумів формується відповідно до:

- розділів глобальних каталогів Інтернет-ресурсів, до яких відноситься сайт;

- тематики на основі запитів до пошукових систем;

- контекстної та цільової реклами сайту;

- визначення глобального оточення сайту [37, с. 280].

Різноманіття тематики, можливості доступу до форумів, їх базове оточення та спосіб організації зумовлюють необхідність класифікації форумів та їх складових.

Залежно від *мети* форуми поділяють на:

- тематичні – визначаються метою отримати інформацію з предметної теми форуму;

- нетематичні – необмежені конкретною тематикою, основна мета яких – саморепрезентація [53, с. 51-52].

За *методом формування набору тем* існують:

- форуми з динамічним списком тем (учасники можуть утворювати нову тему в межах тематики форуму);

- форуми з постійним списком тем (список тем залишається незмінним) [24].

Залежно від *доступу до повідомлень* виокремлюють форуми:

- відкриті – читання та створення нових повідомлень доступні будь-яким відвідувачам або вимагають попередньої реєстрації;
- закриті – доступ до яких визначається персонально для кожного учасника;
- змішані – окремі теми можуть бути доступні всім відвідувачам, а інші – лише зареєстрованим учасникам електронної комунікації [24].

Залежно від *сфери спілкування* виокремлюють професійні й непрофесійні форуми [53].

З точки зору *базового оточення* виділяють такі типи форумів:

- форуми, що є важливою частиною функціональності сайту і значно інтегровані в сайт;
- форуми, що супроводжують існуючий сайт чи сайти з низьким ступенем інтеграції;
- форуми, що існують автономно, не супроводжуючи жоден сайт;
- форуми, що породжують супровідний сайт [37, с. 280-281].

На форумі виділяють такі типи повідомлень:

- початок дискусії – перше повідомлення у дискусії;
- початок опитування – формулювання опитування, із зазначенням його теми та варіантів відповідей;
- відповідь – кожне повідомлення в дискусії, яке не є початком дискусії [38, с. 220-221].

Перш ніж стати учасником форуму необхідно зареєструватися на сайті і дати згоду дотримуватися правил мережевого етикету, цим самим виразивши повагу до інших учасників електронної комунікації. Після затвердження адміністратором форуму учасник обирає власне ім'я (нік – кирилицею або латиницею) і задає пароль, який може створюватися автоматично. Для цього необхідно повідомити адресу електронної пошти, на яку адміністратор форуму надішле логін і пароль. В якості ніку використовують похідне слово від імені чи його пом'якшену форму або

прізвисько; слово, що відображає певні особисті чи професійні риси особистості; ім'я літературного героя; записане ім'я чи прізвище навпаки та інші варіанти. Ці дані зберігаються у базі форуму у формі облікового запису користувача, що розміщуються на окремій сторінці, утворюючи *профіль користувача*.

На кожному форумі визначені правила для учасників електронної комунікації, що встановлюються для забезпечення доброзичливих стосунків на форумі. Серед порушень правил поведінки на форумі виділяють *офтопик* – повідомлення, що виходять за межі теми обговорення; *флуд* – надсилання однакових повідомлень у різні теми одного чи різних розділів, чи повідомлень, які не мають сенсу; *флейм* – недопустимі образи на адресу когось із учасників; *тролі* – особи, які цілеспрямовано намагаються спровокувати конфлікти між учасниками форуму. При спілкуванні на форумах забороняється використання грубих, непристойних виразів; створення повідомлень, що не відповідають тематиці ресурсу; зловживання аббревіатурами, смайликами; поширення посилань на неліцензійне програмне забезпечення; використання ніків, аватарів, що містять нецензурні, образливі слова чи непристойні зображення; з'ясування стосунків; погрози, провокування конфліктів між користувачами ресурсу [15].

Дослідники форумів вважають, що вони мають значні переваги перед живим спілкуванням, а саме:

- у комунікантів немає необхідності здійснювати переїзди до місця проведення форуму;
- участь у форумі економить час, сили і гроші;
- можливість брати участь відразу в декількох форумах;
- відсутність фізичного контакту з опонентами виключає можливість застосування фізичної сили в суперечках;
- період проведення форуму не обмежено жорсткими часовими рамками [14].

Однак, є й певні недоліки віртуального спілкування, а саме:

- необхідність мати комп'ютер;
- наявність виходу в Інтернет;
- наявність електронної поштової скриньки;
- необхідність реєстрації на форумі;
- володіння хоча б елементарними знаннями із використання програмного забезпечення ПЕОМ;
- неможливість візуально уявити співрозмовника, якщо він/вона не бажає виставити своє фото [14].

Отже, форум – це жанр електронної комунікації, представлений на спеціально організованому Інтернет-сайті і призначений для організації спілкування відвідувачів цього сайту шляхом обміну повідомленнями, що мають ознаки креолізованого тексту, з класифікацією за окремими темами для подальшого прочитання і можливістю спілкування не в режимі реального часу. Інформація на форумах структурована за темами, має тривалий термін зберігання, надає можливість учасникам електронної комунікації брати всебічну участь у обговоренні тем. За роботою форумів стежать адміністратори та модератори. Основними складовими форумів є розділ FAQ, гіпертекст, розділ, тема та коментар. Форуми поділяють на: тематичні і нетематичні; з динамічним списком тем та з постійним списком тем; відкриті, закриті і змішані; офіційні та неофіційні. Для участі у форумах необхідно попередньо зареєструватися, дотримуючись правил реєстрації та спілкування. На сучасному етапі розвитку електронних комунікацій форум є одним із найпопулярніших способів комунікації у глобальній мережі, що підтверджує необхідність його детального лінгвістичного дослідження.

1.5. Методика дослідження форумів

Розвиток новітніх технологій та всесвітньої мережі Інтернет забезпечують сприятливі умови для електронної комунікації, зокрема, для

спілкування на форумах, які набувають поширення та залучають велику кількість користувачів. Саме це зумовлює інтерес до вивчення засобів, якими користуються учасники електронної комунікації.

Головна мета дослідження форумів – проаналізувати вербальний та невербальний компоненти англomовних форумів. Форуми, обрані для вивчення, повинні бути політематичні. Для об'єктивності дослідження аналізовані частини форумів повинні мати приблизно однакові розміри (ми обмежили частини форумів для дослідження в цілому до п'яти тисяч знаків без пробілів).

Аналіз вербальної складової форумів передбачає дослідження лексики, синтаксису та прагматики. Досліджуючи лексику, буде звертатися увага на аспекти, відображені у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5

Лексичні групи слів, що зустрічаються на форумах

Піднесений стиль		1) неологізми; 2) терміни
Низький стиль		
Розмовна лексика	словосполучення	
	лексичні одиниці розмовного стилю	
Вигуки	позитивні емоції	1) захоплення; 2) збудження, радісне хвилювання; 3) схвалення; 4) здивування; 5) звуконаслідувальні слова; 6) слова, що належать до дитячої лексики; 7) вигуки-привітання; 8) вигуки, близькі за іллокутивною спрямованістю до побажань
	негативні емоції	1) побоювання; 2) фізичний і душевний біль, страждання; 3) відчай
	вигуки-заповнювачі пауз	
Вульгаризми		
Сленг		

Продовження таблиці 1.5

Словотвірні особливості	демінітиви	слова зі зменшувально-емоційними суфіксами
	лексичні скорочення	1) кінцеві усічення; 2) початкові усічення; 3) кінчено-початкові усічення
	графічні скорочення	1) латинські скорочення; 2) змішані скорочення; 3) позначення мір, одиниць, величин; 4) аббревіатури; 5) акроніми; 7) складноскорочені слова

Аналізуючи характерні риси лексики, вжитої на форумах, необхідно враховувати особливості вживання вищезгаданих груп слів та аналізувати частотність їх використання учасниками Інтернет-комунікації.

З точки зору синтаксису, на нашу думку, необхідно дослідити особливості побудови речень, звертаючи увагу на їх структуру, наявність головних та другорядних членів речення, а також на стилістичні прийоми, які вживають учасники електронної комунікації.

Особливу групу становлять помилки, яких допускають учасники електронної комунікації. Необхідно дослідити орфографічні, граматичні та технічні помилки, а також визначити передумови їх виникнення.

Аналізуючи прагматичні особливості електронної комунікації, необхідно зазначити, за якими критеріями буде класифіковано ті чи інші мовленнєві явища. Наприклад, ми скористаємося класифікацією мовленнєвих актів Дж. Серля [68], що включає:

- репрезентативи: 1) припущення; 2) заява; 3) скарга; 4) пояснення;
- директиви: 1) запитання; 2) накази; 3) прохання; 4) поради;
- комісиви: 1) обіцянка; 2) пропозиція; 3) попередження;
- експресиви: 1) вибачення; 2) співчуття; 3) привітання;
- декларативи.

Доцільно дослідити стратегії і тактики комунікації, що зустрічаються на форумах, і визначити серед них найбільш продуктивні.

Аналізуючи електронну комунікацію з точки зору прагматики варто визначити, які комунікативні наміри переслідували учасники електронної комунікації.

Дослідження невербального компонента на форумах передбачає аналіз графічних прийомів його оформлення та їх прагматичну зумовленість. Аналізуючи графічні прийоми необхідно звернути увагу на наступні компоненти: шрифт: 1) тип; 2) розмір; 3) спосіб розташування графічних знаків; 4) контрастне насичення; 5) кольорове оформлення; 6) підкреслення; спосіб розміщення тексту; позначки; зображення; особливості використання певних розділових знаків: 1) крапок; 2) знаків оклику та питання; 3) дужок; емотикони.

На нашу думку, доцільно надавати не лише якісну, а й кількісну характеристику згаданим вище вербальним та невербальним засобам, використаним на форумах. Аналіз частотності вживання засобів спілкування дасть змогу визначити, які з них є більш і які менш продуктивними. Відображення підрахунків у формі діаграми дасть змогу більш наочно представити результати аналізу.

Таким чином, методика дослідження форумів представляє собою аналіз вербальних та невербальних засобів електронної комунікації на форумах, що дасть змогу детально вивчити особливості спілкування на лексичному і синтаксичному рівнях мови, дослідити реалізацію прагматичних засобів, допоможе проаналізувати графічні прийоми оформлення текстів.

Висновки до першого розділу

Комунікація – це складний процес обміну інформацією між двома або більше людьми, розрахований на взаємне розуміння для досягнення певної мети. Структурно процес складається з зародження ідеї, її кодування, передачі тексту повідомлення відправником одержувачу за посередництва деякого каналу зв'язку та декодування. Функціонально комунікація

спрямована на реалізацію пізнавальної, спонукальної та експресивної функцій.

Електронна комунікація охоплює Інтернет-комунікацію та комп'ютерно-опосередковану комунікацію. Однією з форм електронного спілкування в Інтернеті є форум – жанр електронної комунікації, представлений на спеціально організованому Інтернет-сайті і призначений для організації спілкування відвідувачів цього сайту шляхом обміну повідомленнями, що мають ознаки креолізованого тексту, з класифікацією за окремими темами для подальшого прочитання і можливістю спілкування не в режимі реального часу. Спілкування на форумах відбувається у діалогічній формі.

За різними критеріями виділяють різні види форумів: залежно від мети – тематичні та нетематичні; за методом формування набору тем – з динамічним і постійним списком тем; залежно від доступу до повідомлень – відкриті, закриті, змішані; залежно від сфери спілкування – офіційні і неофіційні; з точки зору базового оточення – форуми, що є важливою частиною функціональності сайту і значно інтегровані в сайт; форуми, що супроводжують існуючий сайт чи сайти з низьким ступенем інтеграції; форуми, що існують автономно, не супроводжуючи жоден сайт; форуми, що породжують супровідний сайт.

Дослідження форумів передбачає аналіз вербальних (лексика, синтаксис), невербальних (графічні прийоми оформлення текстів повідомлень та їх прагматична зумовленість) та власне комунікативно-прагматичних компонентів.

РОЗДІЛ 2. ПРАГМАТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ЗАСОБІВ РЕАЛІЗАЦІЇ АНГЛОМОВНОЇ ФОРУМНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

2.1. Мовна та мовленнєва складові діалогу в англомовних форумах

У сучасному світі форуми набули широкої популярності, що зумовлюється їх мобільністю та доступністю. Вони виконують значну роль у творенні інформаційного простору суспільства, в комунікації і обговоренні різноманітних тем між людьми.

2.1.1. Лексичне наповнення форумів

Для аналізу комунікативно-прагматичного потенціалу вербальної складової діалогічного дискурсу англомовних форумів ми обрали 26 неформальних англомовних інтернет-форумів, які охоплювали широкий спектр тем. Дослідження показало, що комуніканти використовують специфічну лексику, характерну для розмовного стилю та будують свої речення так, щоб якомога більше спростити спілкування. Особливості використання лексики представлені одиницями, що належать до *літературного та розмовного стилів*.

Літературний стиль представлено таким чином:

- неологізми:

- *«On a previous Avatar I've worked for Bax for nearly 4 years, and I just don't understand why you won't have your boots fitted, when the store offers that service for free?»* [151 What are you reading at the moment? [106].

- *«instagram, selfies and hashtags»* [106].

- терміни:

➤ «*In English and several related languages, you can't use two **conjugated verbs** together. If one verb is conjugated, any other verbs that go with it need to be in the **infinitive**.*» [79].

•запозичення:

1) з латинської мови:

➤ «*Lol. That's hilarious, **Pro Vobis**.* 😊» [79].

2) з німецької мови:

➤ «***Hallo** I come from Australia but I love speaking **Deutsch**.*» [81].

Таке їх використання, на нашу думку, є, по-перше, засобом самовираження комунікантів, а, по-друге, досить часто свідчить про високий рівень освіченості.

Прикладами розмовного стилю на досліджуваних форумах є:

•вulgаризми:

➤ «*May your mean spirit, and bitterness serve you in good stead throughout the years, just as my **piss** poor bad attitude and maladaptive behavior keep me in the game for the long haul. <...> It's a little corny, but **what the hell**...*». [88].

Як показує дослідження, використання вулгаризмів слугує для психологічної розрядки, вислову невдоволення, презирства, а також є способом переконання співрозмовника та яскраво передає стиль мовлення комунікантів.

•сленг:

➤ «*You look like someone left you hanging and you just aren't willing to give up till **SOMEONE** gives you a **high-5 LOL***» (high-5 – a gesture of celebration or greeting; LOL – lack of laughter) [93].

•емоційно забарвлені словосполучення:

➤ «*This one could also count for the AO one, but...unanimated **Bento** hands that are **splayed out**.*» [93].

•лексичні одиниці розмовного стилю:

➤ «*Okay, I can't really say much on that one, I'm sorta guilty of doing that myself*» [93].

•демініутиви (слова зі зменшувально-емоційними суфіксами), що вносять певні відтінки у ставленні співрозмовників один до одного:

➤ «*girlie dont over think, or youll look crazy. (girlie - girls)*» – Frank Peters: «Reply on: 13.08.2018» [107].

До цієї ж групи належать вигукі. Див. табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Типологія вигуків, які використовуються на англомовних форумах

значення		Приклади
Емоції	Позитивні	збудження, радість « <i>Lazy posters haha!</i> 😊»
		одобрення, схвалення « <i>Ugh yeah those make me laugh, anyone who feels they have to put sir...»</i>
		здивування « <i>Oh I just have one pet peeve»</i>
	Негативні	побоювання <i>Wow, that escalated quickly.</i> 😬
		відчай <i>Oh my gosh I miss Strand!</i>
Заповнювачі паузи		« <i>er... that's about it.</i> »
Привітання		« <i>Hi Yes I have used "Everything" for a long time. It's a great tool.</i> »
Вибачення, виправлення		« <i>Oink! 3 May 1986-22 October 1988»</i>
Заперечення		« <i>Nah, this guy all over TSR tryna get with girls man, he's sooo cringey and funny its mad xD»</i>

Учасники електронної комунікації активно використовують різноманітні лексичні та графічні скорочення, що економить їхній час під час спілкування. Серед лексичних скорочень ми виокремили такі:

- кінцеві усічення:

- «*Imagine my complete astonishment whjen I sa my name up top as the TS. (sa - saw)*» [88].
- «*Ofc I've heard other ppl sing, everyone has preferences u know (ofc – of course, ppl - people)*» [96].

- початкові усічення та кінцево-початкові усічення:

- «*an xcite scripted lag-whip coiled on one hip, some bling bangles, big flexi hair, and...(xcite - exciting)*» [106].

Особливу групу становлять графічні скорочення, характерною ознакою вживання яких є те, що в усному мовленні вони відтворюються повністю:

- латинські скорочення:

- «*anyone who feels they have to put sir, Master, Dom, Queen, Mistress, Madame etc in their names. (etc. – et cetera)*» [110].

- напівскорочення, (або змішані скорочення), тобто комбінації акроніма одного члена словосполучення із повною основою іншого:

- «*SL BDSM Community assumed that the *official* Mistressing outfit was a system layer v-neck leather catsuit from Immershoen (v-neck – з вирізом)*» [88].

- графічні скорочення для позначення мір, одиниць або величин:

- «*I'm making this judgement off of how comfortable I feel in each language after having reached 22.5k in Russian and 12.5k in Spanish. (k-thousand)*» [84].

- абрєвіатури, представлені у вигляді скорочень, які промовляються по буквах:

- «*the U.S. Constitution already provides for such a union should it be approved via a 2/3 majority vote by Congress*» [79].

- акроніми:

➤ «*LOL - Thanks guys.*» (Laugh Out Loud) – cliffordcooley: «Reply on: 31.05.2018» [88].

➤ «*Not really **tbh**, it's a matter of opinion*» (to be honest) [97].

➤ *складноскорочені слова, що утворюються шляхом складання початкових елементів словосполучень, наприклад:*

➤ «*I only have one or two issues because I though the magazine was a bit too serious about **Sci-Fi**, I seem to recall it folding after a few months*» (Sci -Fi – science fiction) [96].

Аналіз форумної лексики дає змогу стверджувати, що вона представлена як одиницями літературного, так й елементами розмовного стилів. на лексичному рівні нами було виявлено вживання термінів, запозичень та неологізмів, що відносяться до літературного стилю лексики. До розмовного відносимо вульгаризми, вигуки, сленг та лексичні одиниці розмовного стилю. З позиції словотворчих особливостей учасники електронної комунікації активно використовують демінутиви, а з метою економії часу – різноманітні лексичні та графічні скорочення.

2.1.2. Синтаксичне представлення форумів

Синтаксичний рівень проаналізованих нами англomовних форумів становить значний дослідницький інтерес. Варто зазначити, що, незважаючи на тенденцію скорочення часу на набирання тексту, його представлено як простими, так і складними синтаксичними одиницями. Звичайно, більшість становлять прості речення, що зумовлено швидким темпом листування та обірваністю думок. Складні речення є способом викладу значного обсягу думок. Однак, у таких конструкціях виявлено недотримання норм побудови речень.

До простих належать односкладні та двоскладні речення. Односкладні речення, вжиті комунікантами, підтверджують прагнення учасників

електронної комунікації заощадити час при спілкуванні на форумах. Ми виокремили називні односкладні речення:

➤ «*Loved Minx!...*» [96].

Серед двоскладних речень, які використовують комуніканти на англomовних форумах присутні усі три типи речень: стверджувальні, заперечні, запитальні:

➤ «*Homeschooling at age 6 is absolutely marvelous..*» [83].

➤ «*I'm not sure if we will have kids, but if we do, I want to homeschool them.*» [83].

➤ «*What's the difference? Why use (or not use) 'to be'?*» [78].

У процесі аналізу формної комунікації нами зафіксовано також використання значної кількості еліптичних речень, у яких пропущено один чи декілька потрібних для його структури членів, які легко можуть бути встановленими з попереднього речення чи ситуації мовлення:

➤ «*For a snack, breakfast, lunch, dinner, or dessert* [72].

З контексту зрозуміло, що учасник форуму перераховує їжу, яку він полюбляє для легкого перекусу.

Як ми вже зазначали, більшість складних речень, які використовуються на форумах, не відповідають граматичним нормам побудови речень. Такі конструкції є яскравим прикладом інверсійних процесів:

➤ «*Ugh yeah those make me laugh, anyone who feels they have to put sir, Master, Dom, Queen, Mistress, Madame etc in their names, I wanna IM them like " Alright, calm down there, don't take yourself too seriously*» [105].

Варто зазначити, що процес форумної комунікації передбачає одночасне послуговування різними прийомами стилістичного синтаксису, про що свідчить наведений вище фрагмент.

Синтаксичний рівень характеризується також використанням вставлених слів та конструкцій, що використовуються учасниками електронної комунікації з метою доповнення, роз'яснення чи уточнення

змісту речення. У повідомленнях користувачів форуму вставлені конструкції відокремлено дужками, наприклад:

➤ «*As a "intent to homeschool" person (though I don't even have kids yet) I'll be following this thread with great interest.*» [83].

➤ «*My favorites are: Abra cadabra (my absolute favorite at the moment), Kojo funds, Jhus, Dave, Fredo, and uxng bane.*» [93].

Їх використання є засобом самовираження комунікантів та досить часто свідчить про високий рівень освіченості.

Учасники електронної комунікації часто допускають на письмі велику кількість різноманітних помилок, що не завжди свідчить про низький рівень освіченості. Їх наявність на письмі є свідченням швидкого набору тексту повідомлень на клавіатурі, при якому важко уникнути механічних помилок, не перевіривши повідомлення. Здійснене нами аналітичне дослідження дало змогу зафіксувати такі різновиди помилок:

- орфографічні:

➤ «*Hai Ismae! I'm doing well thanks for asking! How about you?*» [85].

➤ «*I live in hope, as in something really awful happens to him. I am going to be severely disappointed if it doesn't involve a possible amputation or brain surgery (if they can find a brain, of course).*» [98].

- граматичні:

➤ «*I want to buy some bits and bobs for somebody how **haves** Maitreya body. But first I want to see how it is actually looks..*». [91].

➤ «*... I have made small vehicles before but I don't think I had learnt about the switch to convex hull, or if I had i **had forgotton.***» [75].

Скорочення, які вимагають апострофа, вжиті без нього у різних часових формах та при вживанні присвійного відмінку також, на нашу думку, представляють собою граматичну помилку.

Нами зафіксовано наступні випадки невживання апосторофу:

➤ у скорочених дієслівних формах:

Present Simple:

- «*Its being relaunched this month, they are calling the first issue 'a pilot' ahem..*» [Short lived magazines that should].

Past Simple:

- «*i didnt get an error message. i didnt get anything. it would just show up like it normally would..*» [104].

Present Perfect:

- «*My name is Jazz. Ive been on second life for about three months..*» [71].

Future Simple:

- «*Ill try to redo it with what you said, right now I have to leave and Ill update if everything works out ^^*» [92].

- з модальними дієсловами:

- «*Couldnt see a thread for this funny show so thought I'd create one. Has anyone seen this?...*» [92].

- у присвійному відмінку іменників:

- «*Happy (Dog) Mothers Day!*» [82].

- технічні:

- «*I'm sure theres a word limitation*» [95].

Можемо виснувати, що синтаксичний рівень англомовних форумів характеризується використанням як простих, так і складних речень, вставлених слів та конструкцій, односкладних та еліптичних речень, а також вживанням виразів не лише англійською, а й іншими іноземними мовами. Характерною особливістю спілкування на форумах є наявність великої кількості різноманітних орфографічних, граматичних та технічних помилок, що в більшості випадків свідчить про швидкий темп набору тексту повідомлень на клавіатурі, зумовлений бажанням заощадити час. Орфографічні помилки представлені недотриманням норм написання слів, граматичні – неправильним вживанням часових форм та присвійного відмінку, технічні – машинальними помилками при наборі тестів повідомлень.

У ході нашого дослідження було підраховано частотність вживання перерахованих вище вербальних засобів, що охоплюють лексику, словотвір та синтаксис, і відображено ці результати у їх відсотковому співвідношенні у формі діаграми (див. рис. 2.1).

Рисунок 2.1. Вербальні компоненти англомовних форумів

2.2. Функціонально-прагматична спрямованість реплік діалогічної форумної взаємодії

Поняття комунікативної діяльності в лінгвістичній прагматиці базується на розумінні висловлення як дії адресанта, спрямованої на адресата, що передбачає наявність певної мети. При цьому адресант повинен не тільки передати адресатові певну інформацію, але й вплинути на нього для того, щоб інформація була сприйнята згідно з задумом мовця. Мовець, добираючи мовний матеріал, обов'язково повинен орієнтуватися на конкретного адресата [10].

Комунікативно-прагматична функція реалізується одиницями різного ступеня усталеності, які виявляють позиції мовця, його комунікативні наміри та засоби мовленнєвої інтерпретації інформації, яка передається адресату, характеризують ставлення автора до учасників комунікації, організують смислову структуру дискурсу [10]. На досліджуваних форумах було зафіксовано типи діалогів, які пропонує Л. П. Новік: діалог-розпитування, діалог-домовленість, діалог-обмін враженнями (думками), діалог-обговорення (дискусія) [35].

Для дослідження реалізації прагматичної функції на електронних форумах ми скористалися класифікацією мовленнєвих актів Дж. Серля, який виокремлював:

- *репрезентативи, або асертиви*, які мають на меті засвідчити відповідальність мовця за істинність висловлення (припущення, заяви, скарги, пояснення тощо);

- *директиви*, які змушують адресата зробити дещо (запитання, накази, прохання, поради тощо);

- *комісиви*, які зобов'язують мовця до виконання певних дій у майбутньому або дотримання певної лінії поведінки (обіцянки, пропозиції, попередження, погрози тощо);

- *експресиви*, які виражають психологічний стан мовця, характеризують міру його відвертості (вибачення, співчуття, привітання, поздоровлення тощо);

- *декларативи*, які встановлюють відповідність між пропозиційним змістом висловлювання та реальністю [68].

Розглянемо ці приклади детальніше.

Репрезентативи (35%), на нашу думку, є найбільш нейтральними і мають на меті:

- висловлення припущення (4%):

1) *I guess I liked the first film...still there is only one scenario where I would like to see Keanu moving his mouth much...and it is totally unsavory for a family debate site to mention [87].*

2) *I guess something extra showy and with a lot of body [102].*

- засвідчення заяви (9%), сутність якої полягає в тому, що учасник комунікації констатує певний стан речей і визнає за собою право виголошення судження про це перед іншими, спираючись на суб'єктивну оцінку правоти своєї позиції, наприклад:

1) *My belief is that education is about bringing the classes together [79].*

2) *All state education has every been for is to keep children off of the streets until they are old enough to work [79].*

- висловлення скарги (17%):

1) *I am having a really difficult problem with my neighbours:, they are coming in at around 1.30 AM, jumping up the stairs and then playing Techno , etc, till about 3.30/4.00pm, talking loud as if they are having a party. This has gone for weeks now, and is making me ill, stress, lack of sleep, etc. Its generally a nice area and usually when there is a problem with noise it is usually students and can be worked out [103].*

2) *Basically I moved into my new home (mid-terraced house) 3 months ago. The house on one side is halls-adjoining so don't hear them at all other than when they bang their front door. House on the other side is directly joined on to mine. Here's the issue - I have no problem with hearing their tv, music, talking, nothing like that. The issue I have is impact noise - doors/drawers/cupboards being banged repeatedly, generally thumping about, sometimes it sounds like demolition derby in there. It seems to be the husband as there's no noise when it's just her in the house. This noise is most nights when I'm trying to relax in my living room, is very often after 11pm (for a short time) as they're going to bed and just when I'm going to sleep, and before 7am [103].*

- вираження пояснення (5%) з метою заперечення інформації:

1) *This is exactly why I will never live in a terraced house (or a flat again). Perhaps a bit short sighted and whilst I'm far from perfect I've lived next to/below too many selfish people [103].*

2) *My belief is that education is about bringing the classes together. Upper class with the lower class in an expanded Comprehensive system, like the American High Schools used to be. The idea is to give a a shared idea of common national identity. That we are all the same citizens differing only in specific aptitudes and of course money and the opportunities it brings [79].*

Директиви (30%), характерна риса яких полягає в тому, що вони зобов'язують учасників комунікації взяти до уваги бажання чи потреби комунікантів, а також включають мовленнєві акти, які потребують інформації [45, с. 159-179]:

- запитання (17%):

1) *In a similar vein to another thread, which actors leave you cold or ruin a film for you? [87].*

2) *Can I get some brightly coclored ones too? [89].*

- накази (2%):

1) *Discuss! [93].*

- прохання (7%):

1) *Please does anyone have some suggestions?? [92].*

2) *Please can someone help? [92].*

- поради (4%), що реалізується за допомогою вживання модальних дієслів *must* і *should*:

1) *If there's an Oasis near your Topshop you should nip in and have a look [92].*

2) *You should try www.katefearnleyboutique.co.uk [Need some help finding a really unique dress].*

Комісиви (15%) спрямовані на самого учасника комунікації та часто вміщують дієслова «promise», «swear» [45, с. 159-179]. До комісивів належать:

- обіцянка (3%):

1) *Not promising anything but I help if I can do* [80].

2) *I'll try that Topshop dress tomorrow and let you know how it goes* [93].

- пропозиція (10%):

1) *Not sure if any of these are what you're looking for but thought I'd try and help I help if I can do*

Warehouse Corsage Dress

Warehouse Fan Pleat Dress

Warehouse Colour Block Dress

Warehouse Floral Splash Dress [93].

2) *Try www.Dollydagger.co.uk or www.VivienofHolloway.com, they have some beautiful vintage 50s style dresses that are perfect for prom/balls* [93].

- попередження (2%):

1) *Here's the thing, if you don't say anything then nothing will change* [110].

2) *If you do a lot of walking in your job you could argue it's work related* [99].

Експресиви (20%) виражають психологічні стани. Їх суть полягає у вираженні істинних або зумовлених ситуацією емоцій комуніканта, спрямованих на адресата. Якщо мовленнєвий акт виражає ще й ставлення адресанта до ситуації взаємодії, ці експресиви називаються бехабітивами [45, с. 159-179]:

- вибачення (3%):

1) *Sorry forgot Latin (as I often did in Form 1W)!* [86].

- співчуття (5%):

1) *I sympathise with your predicament i've had rabble like that in the past as neighbours and there is no easy solution your first port of call has to be the council unless you can approach these people and talk which seems unlikely from what you say are your other neighbours affected by the noise?* [102].

2) *I don't want to put it out on the streets as I will feel sorry on him, I just want him to have a good home* [80].

- привітання (12%):

1) *Hi OP* [89].

2) *Hi Shadow* [99].

Результати аналізу частотності вживання вищеперерахованих мовленнєвих актів відображено у схемі (див. рис. 2.2).

Рисунок 2.2. Класифікація мовленнєвих актів

Отже, досліджуючи спілкування учасників форумів з точки зору прагматики, що висвітлює стосунки між учасниками комунікації: адресантом та адресатом, ми дослідили репрезентативи, директиви, комісиви та експресиви. Репрезентативи переважно представлені скаргами, директиви – запитаннями, комісиви – пропозиціями, експресиви – привітаннями. Прикладів вживання декларативів зафіксовано не було. Таким чином, беручи до уваги структурно-мовні ознаки, учасники електронної комунікації розуміють, для втілення якого комунікативного наміру вжито ту чи іншу мовну форму.

2.3. Невербальна складова англомовних форумів

Будь-який текст, у тому числі розміщений на форумах, є прагматично спрямованим, адже, окрім інформативної функції, він виконує функцію впливу на комунікантів. Крім вербального компонента текстів існує ще невербальний, представлений різноманітними прийомами графічного оформлення тексту. Актуальність дослідження цього компонента зумовлюється зацікавленістю до питання ефективного, оптимального, виразного оформлення тексту, яке змусило б привернути увагу реципієнта до запропонованої інформації [51].

Невербальні засоби писемної системи – це опосередковані знакові маркери, що разом із засобами мовного коду служать для створення, передавання та сприйняття повідомлень [51].

У нашому дослідженні до невербального компонента тексту ми відносимо графічні прийоми його оформлення та їх прагматичну зумовленість. До графічних прийомів оформлення тексту належать **шрифт** (тип, розмір, спосіб розташування графічних знаків, контрастне насичення, кольорове оформлення, підкреслення), **спосіб розміщення тексту**, **позначки, зображення**, особливості використання певних **розділових знаків** (крапок, знаків оклику та питання, дужок), а також різні види **емотиконів**.

Наші спостереження щодо форумів свідчать про те, що більшості англомовних форумів притаманне використання шрифту Verdana, кеглем 10,5 за винятком заголовків форумів, що виконуються кеглем 25,5.

Для того, щоб привернути увагу учасників електронної комунікації, поставити акцент, наголосити на певному слові чи репліці, користувачі форумів використовують великі літери (1%) для написання слів чи речень, наприклад:

ALL DONE BY THE SAME MALE VOICE-OVER [100];

Графічні знаки можуть розташовуватися двома способами: прямим (уставом) і похилим (курсивом). Переважна більшість дописів на

досліджуваних форумах написана уставом, поряд з яким комунікантами використовується виділення курсивом певних слів, словосполучень чи цілих речень (1%). Це використовується з метою виокремлення певного сегмента від основного тексту, на який перенесено логічний наголос, наприклад:

I'm not questioning *why* they like it [91];

За контрастним насиченням виділяють світлий, напівжирний та жирний шрифти [51]. Учасники електронної комунікації з метою виділення певної частини тексту використовують жирний шрифт (2%):

In my testing of this system I used a 42-inch Samsung LCD HDTV that retails (now) for around \$500. **Minus the display the total system price is approximately \$1,335.** [96].

Стосовно кольорового оформлення тексту, то основна його частина на форумах написана чорним кольором, за винятком гіперпосилань, що традиційно оформлюються синім кольором та підкреслюються:

- 1) Follow me on [twitter](#) and get free tales of horror, comedy and everything in between. [85]
- 2) My students loved [Eleven](#) by Tom Rogers. [85]

Відомо, що на форумах учасники Інтернет-комунікації намагаються не витратити зайвий час на написання непотрібних слів. Комуніканти досить часто використовують різноманітні позначки, що допомагають зекономити час при написанні тих чи інших слів, а також можуть служити засобом заміни певних літер у словах, що належать до ненормативної лексики. Так, значок / (слеш) використовується між словами у значенні *чи, або*: *The adverts run on **century/real/smooth** about old mobile phones just really get on my nerves* [4]. З цією ж метою використовується знак = на місці слова «дорівнює»: *Madness = Economic* [8].

З метою уникнення друкування ненормативних слів, але щоб зберегти суть повідомлення, замість написання цих слів повністю учасники форумів

використовують знак * на місці пропущених літер: *clusterf**k, sh*t* [99]; [101].

Аналізуючи вживання розділових знаків, ми дійшли висновку, що використання трьох крапок є одним із найпоширеніших невербальних засобів на форумах, що використовуються для позначення незавершеності думки, обірваності висловлення, наприклад: «*I guess I liked the first film...*» [100]. Досить часто три крапки використовуються на місці розмовних пауз коли комунікант хоче приховати свою думку, не розкриваючи її повністю, наприклад: *All that stuff ... its horrific – a total switch off* [100]. Спостерігається й використання багатьох крапок підряд на початку, в середині чи в кінці речення, наприклад: *All good but the dream is still a detached home.....one day* [102]. Серед розділових знаків у кінці речень учасниками Інтернет-форумів використовуються переважно знаки оклику та знаки питання. Крім звичного їх використання характерним для електронних форумів є використання цих розділових знаків по декілька підряд: *I know there's a credit crunch on, but if you want 5 voices in an ad, pay for 5 voice artists!!!!* [100]; *4 course crimbo dinners????????????* [101].

На форумах широко використовуються різноманітні емотикони або смайли. Колір емотиконів залежить від емоцій, які вони позначають. Жовтий колір використовується для позначення позитивних емоцій: посмішка, сміх, схвалення тощо: *Close the door on the way out* 😊 [108].

Червоним кольором позначаються емотикони гніву та злості, наприклад:

I don't want to know. 😡 [100].

Сором'язливість і симпатія може бути позначена рожевим кольором емотиконів:

no answers ~ but much sympathy! 😊 [89]

Інколи комуніканти використовують в одному пості декілька графічних засобів:

The Office... in spaaaaaaaaaaaaaase! [94]

У досліджуваних неофіційних форумах широко використовуються різноманітні емотикони, кількість яких становить 9% від загальної кількості невербальних засобів. У першому розділі ми навели приклади найбільш поширених серед них. Досліджуючи англомовні форуми, ми дійшли висновку, що учасники електронної комунікації користуються переважно графічними зображеннями емотиконів. Рідше можна побачити набрані на клавіатурі комбінації знаків, що позначають певний емотикон.

Помітним є те, що колір емотиконів залежить від емоцій, які вони позначають. Далі розглянемо детальніше частотність вживання їх різновидів виходячи із загальної кількості емотиконів. Наприклад, жовтий колір (42%) використовується для позначення позитивних емоцій: посмішка, сміх, посмішка з підморгуванням, посмішка з подивом, висунутий язик, емотикон, що означає схвалення (піднятий великий палець вгору) або сором'язливість (прикритий долонею рот) :

Have you ever tried talking with a segment of an orange in your mouth? 😊 [101].

It's brushed cotton, should be nice & warm for winter 😊 [89].

I can still recite word for word the opening announcement at the beginning of The Woodentops episodes - sad or what? 😞 [101].

My mothers Lasagna is tuched by the hand of god,out of this world 😞 [111]

Rich. 🙌 [111]

Цікаво, що жовтий колір використовується і в деяких емотиконах, що позначають сум, сльози, переляк, збентеженість чи ніяковілість, наприклад:

1) *I would'nt report but thats just me.* 😞 [90]

2) *all said in a stupid shouting voice!!* 😞 [100]

3) *He said he would be back and he is* 🤔 [101]

4) *In my case it's even worse: this someone is my dad.* 🤔 [101]

5) *I never understood a word either of them said* 🤔 [101]

Нами було зафіксовано випадки вживання емотиконів на позначення збентеження голубого кольору (2%):

1) *I'm afraid my book reading these days is zilch and as for looking up things, keeping up with the news etc - the internet is too convenient.* 🤔 [76]

Салатовим кольором на досліджуваних форумах зафарбовано емотикони, що зображають висунутий язик (8%):

1) *Bought for an wedding evening do, also bought a plain white vest to wear under it* 🤔 [87].

Для позначення сумних емоцій застосовано синій колір (25%):

1) *I just don't want him on the streets starving* 😞 [80].

Той же синій колір використовується і для позначення емотиконів здивування (широко відкриті очі та рот):

1) *I'd love all what she's got, but I have no where near that ammount!* 😞 [84].

Червоним кольором позначаються емотикони гніву та злості (4%), наприклад:

1) *I don't want to know.* 😡 [100].

Досить часто вони зображаються у формі чортиків червоного кольору:

1) *He does have a pretty mouth...* 🤩 [101].

Для передачі щирого сміху (заплющені очі і широка посмішка, що демонструє зуби) використовуються зелений (16%) або яскраво-салатовий (1%) кольори:

1) *I still read Stig Of The Dump on occasion* 🤩 [77].

2) *I normally go: lalalalala lalalalalalalalalala* 🤩 [100].

3) *He does have a pretty mouth...* 🤩 [101].

Сором'язливість може позначати рожевий колір емотиконів (2%):

I could read the Harry Potter books over and over again, does that count? 😞 [77].

Нижче наводимо діаграму, що відображає частотність зустрічання емотиконів на англомовних форумах залежно від їх кольорового оформлення (див. рис. 2.3).

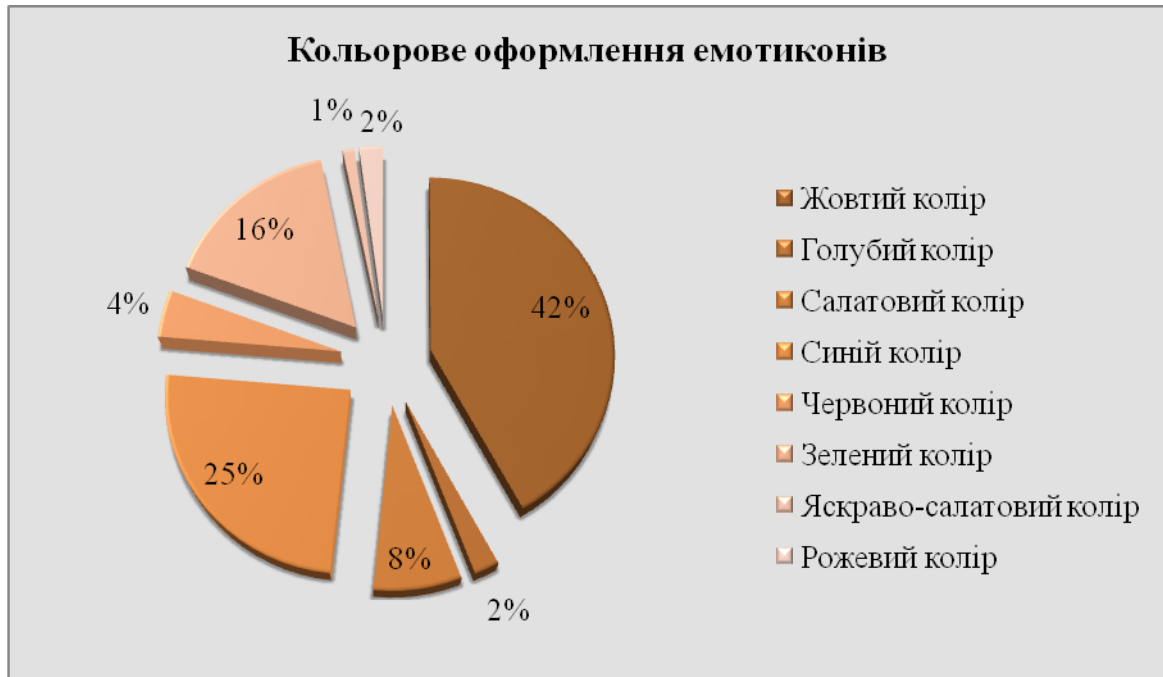

Рисунок 2.3. Кольорове оформлення емотиконів

Як вже згадувалося у першому розділі, існують і факультативні елементи форумів, серед яких ми визначаємо аватар (4%) і ориджин (3%). Проаналізувавши неофіційні форуми, ми дійшли висновку, що аватар часто використовується учасниками електронної комунікації. Причому його використання пов'язано з вибором форуму. На одних сайтах може не бути жодного аватару, а на інших – кожному користувачу форуму може бути присвоєно власний аватар, який не обов'язково є його фото. Ці зображення переважно обираються користувачем на його власний розсуд залежно від вподобань.

Ориджин, що є ще одним додатковим елементом форумів, представлений певним підписом, що автоматично прикріплюється до

кожного повідомлення, використовується не дуже часто. Серед двадцяти п'яти проаналізованих форумів ми зафіксували лише двадцять сім різних ориджинів. Причому, ориджин може бути представлений не лише певним текстом, а і зображенням.

Нижче ми наводимо діаграму, що відображає перераховані вище невербальні компоненти англомовних неофіційних форумів у їх кількісному співвідношенні (див.рис. 2.4).

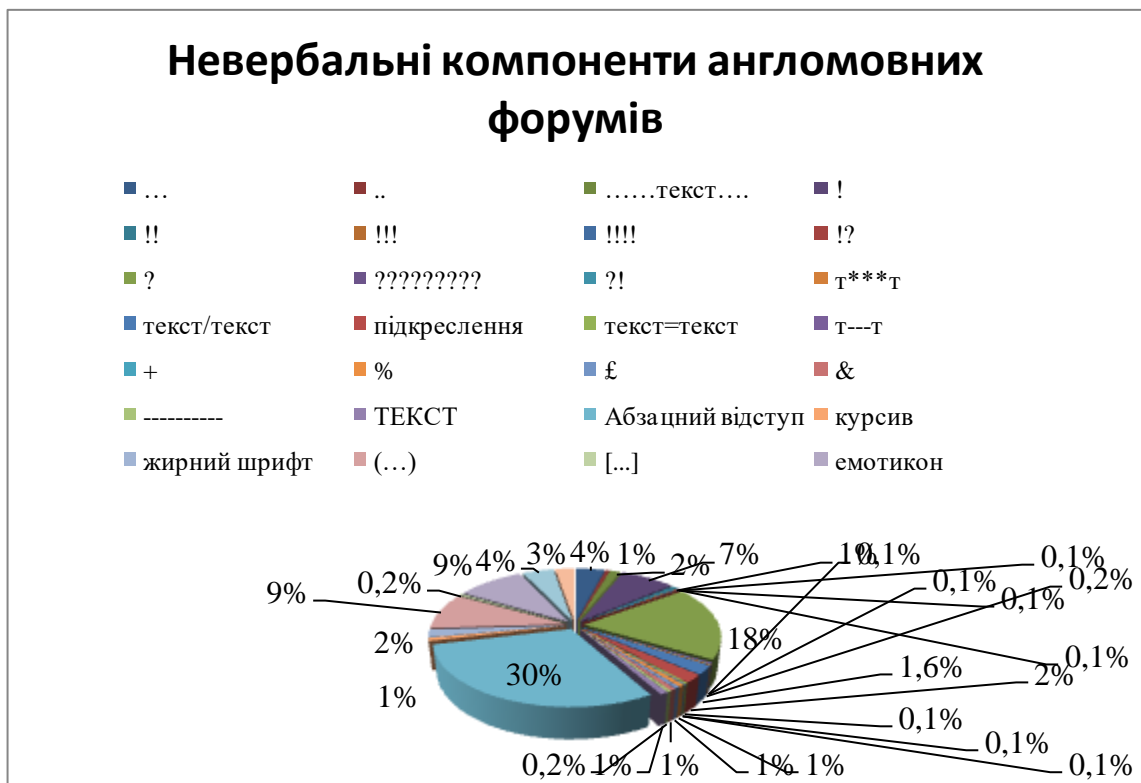

Рисунок 2.4. Невербальні компоненти англомовних форумів

Отже, проаналізувавши невербальну складову англомовних неофіційних тематичних форумів з постійним списком тем, можна зробити висновок, що невербальні засоби писемної системи представлені різноманітними прийомами графічного оформлення тексту, до яких ми відносимо шрифт, спосіб розміщення тексту, позначки, зображення, певні розділові знаки та емотикони. Учасники електронної комунікації широко застосовують підкреслення, виділення жирним шрифтом певних фрагментів тексту, абзацні відступи, три крапки, знаки оклику та знаки питання, круглі

дужки, знак / (слеш), різноманітні емотикони. Рідше ними використовуються такі засоби, як: курсив; написання слів чи цілих речень великими літерами; дві крапки чи багато крапок на початку, в середині чи в кінці речення; знаки оклику та знаки питання по декілька підряд, а також їх комбінації; знаки *, =, +, £, &, %, -----; квадратні дужки. Деякі учасники форумів використовують аватари та прикріплюють до своїх повідомлень ориджини. Використання кожного названого вище засобу має певну мету: економії часу, уникнення написання ненормативної лексики, додавання експресії, вираження певних емоцій, привернення уваги, наголошення на чомусь, сприяння ефективності сприйняття побаченого тексту повідомлень.

2.4. Стратегіко-тактична поведінка мовців у форумному діалозі

У структурі сучасного гуманітарного знання лінгвістична прагматика включає дослідження стратегій і тактик спілкування. У загальнонауковому розумінні стратегія означає мистецтво керівництва чим-небудь, що ґрунтується на правильних і довготривалих прогнозах.

У теорії мовної комунікації під стратегією мовленнєвого спілкування розуміють оптимальну реалізацію інтенції мовця щодо досягнення конкретної мети спілкування. О. А. Семенюк вважає, що це – когнітивний процес, тобто глобальний рівень усвідомлення ситуації, в якому мовець співвідносить свою комунікативну мету з конкретним мовним вираженням. Найважливішими компонентами комунікативної стратегії дослідники вважають мотиваційний (спілкування має реалізувати мету суб'єктів); змістовий (учасники самостійно обирають комунікативні установки) та процесуальний (організація спілкування) [45].

На сьогодні в теорії комунікації не існує універсальної класифікації комунікативних стратегій, що зумовлено широким розмаїттям комунікативних ситуацій і проблемою вибору критеріїв для класифікації. У нашому дослідженні ми послуговувались класифікацією, яка ґрунтується на

діалогічній взаємодії за результатами комунікативного процесу, а саме: на взаємодії комунікантів. З огляду на це, дослідники виділяють кооперативні та некооперативні (конфліктні, конфронтаційні) стратегії [7].

Кооперативна стратегія характеризується бажанням комунікантів реалізувати свої комунікативні наміри, зберігши баланс стосунків (комунікативну рівновагу). Взаємодія партнерів у цьому разі спрямована на підтвердження взаємних рольових очікувань, швидке формування спільної картини ситуації, емпатію один до одного [7]. До кооперативних стратегій відносять стратегії ввічливості, щирості, довіри, близькості, співпраці, компромісу тощо, які сприяють ефективній комунікативній взаємодії.

Конфронтаційна стратегія спрямована проти комунікаційного партнера, орієнтується на самостійне досягнення власних цілей, відображає прагнення одного з комунікантів нав'язати своє бачення вирішення проблеми. Конфронтаційна стратегія обирається учасниками комунікації переважно в навмисно створюваних конфліктних і деструктивних ситуаціях, коли вони свідомо йдуть на конфлікт і дотримуються несприятливого сценарію розвитку комунікативної ситуації. Ця стратегія є найбільш продуктивною у тому випадку, коли інша сторона легко йде на поступки. До конфронтаційних стратегій належать стратегії агресії, насильства, дискредитації, примусу, підпорядкування тощо [7].

Успішність реалізації стратегій значною мірою залежить від рівня знайомства комунікантів, соціальних чинників, орієнтації в психічній, когнітивній та інших сферах адресата. У кожній комунікативній ситуації використовується певна стратегія. Одна стратегія, як правило, втілюється у різних *тактиках*, під якими розуміються прийоми, що дозволяють досягнути поставлених цілей в конкретній ситуації. Для реалізації кооперативних стратегій використовують тактики кооперації: згоду, схвалення, комплімент тощо. Стратегії конфронтації реалізуються у погрозах, залякуванні, знуванні, образах, провокаціях тощо.

Аналізуючи комунікативні стратегії на досліджуваних нами форумах, ми прийшли до висновку, що учасники більш схильні використовувати стратегії кооперації. Конфронтаційні стратегії використовуються значно рідше і ця ситуація є універсальною для форумів будь-якої тематики.

Стратегія кооперації на досліджуваних форумах виражається в тактиках:

- компліменту (6%) – приємні, улесливі слова, сказані на адресу співрозмовника:

- «*That is mega good for a 17 year old.*» [111].

- похвали (12%) – улесливий відгук, схвалення:

- «*75k has definitely earned you a new language. Congrats!!*» [Comparing different language word counts].

- захоплення (13%):

- «*I like the way it sounds.*» [79].

- дозволу (5%):

- «*It can do.*» [89].

- подяки (10%):

- «*Thx for that 😊*» [95].

- поради (21%):

- «*I found a splendid series of examples with two inflected verbs plus an infinitive at scots-online.org*» [98].

- згоди (28%):

- «*Completely agree...*» [73].

- чесного зізнання (5%):

- «*It's true, I'm getting a bit senile. I don't even remember starting this thread.*» [87].

Стратегія конфронтації на форумах, які було досліджено, виражалась у тактиках:

- попередження (7%):

➤ «I'd also be thinking, get professional help and advice, from people who have experience and have already helped others in a similar position.» [73].

•незгоди (37%):

➤ «I actually disagree, the first sounds wrong to me - it would have to be 'retrieving'. Maybe there are other parts of the UK where it's fine, but I've never heard it.» [79].

•презирства (19%):

➤ «Thanks for trying to help me when I don't want it.» [107].

•насмішки (11%):

➤ «Saves me from giving them a look (or listen).» [107].

•відмови (26%):

➤ «I will begin with no, I can't recommend ant Italian courses for your daughters... » [83].

Результати дослідження комунікативних стратегій та тактик відображено у діаграмі (див. рис 2.5).

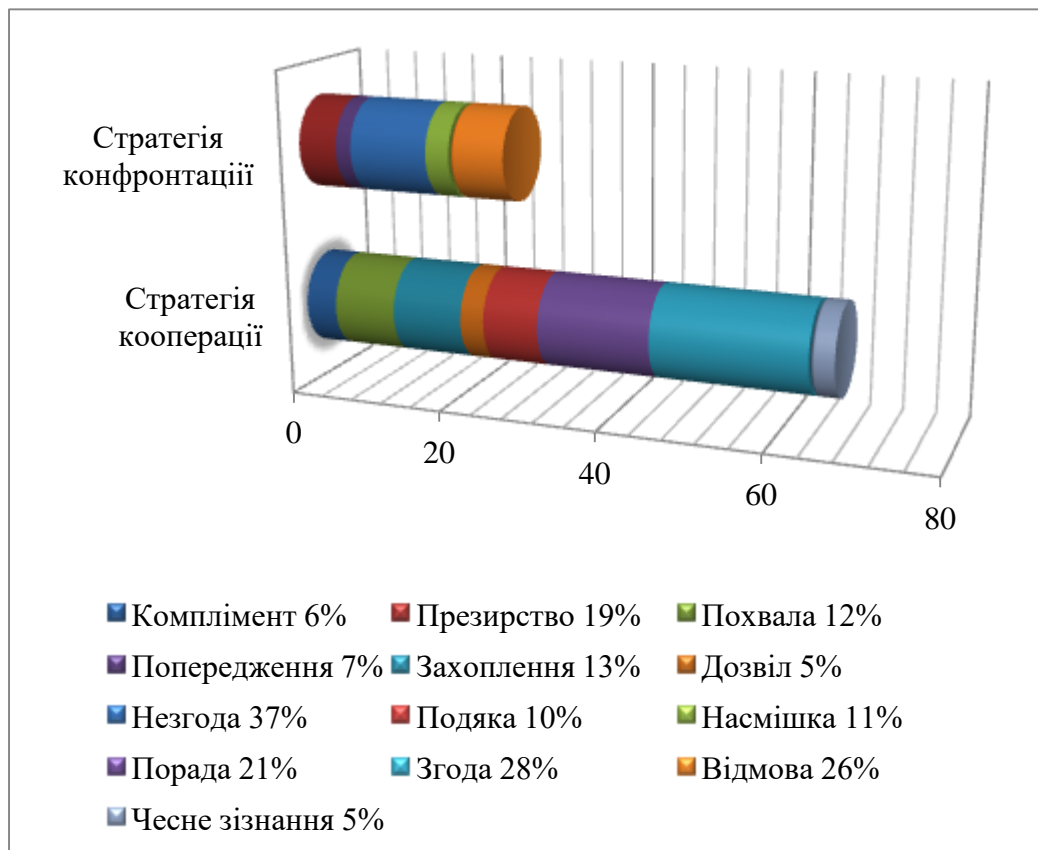

Рис. 2.5. Стратегії і тактики комунікації

Зазначене вище дає змогу стверджувати, що ефективна комунікація передбачає постійний вибір комунікантом певних комунікативних стратегій, які в конкретній ситуації будуть найбільш сприятливими у досягненні поставленої мети.

2.5 Використання англомовних форумів у формуванні мовленнєвої компетентності здобувачів освіти

В сучасних умовах розвитку суспільства володіння англійською мовою набуває значення ключової компетентності. Здатність спілкуватися англійською мовою забезпечується формуванням англомовної комунікативної компетентності, до складу якої входять мовна, мовленнєва та соціокультурна. Мовленнєва компетентність людини – це одна з основних характеристик особистості, які формуються в процесі її розвитку. Спілкування неможливе без уміння доречно й адекватно послуговуватись мовленням у відповідних комунікативних ситуаціях. Людина з добре розвиненими мовленнєвими навичками легко комунікує з оточуючими, зрозуміло висловлює свої думки, бажання, задає питання, ухвалює рішення, домовляється про спільну діяльність.

Навчання англійської мови на старшому ступені середньої освіти характеризується зміною пріоритетів у змісті навчання і у формах його реалізації. На перше місце виходить професійна спрямованість навчання і види діяльності, які передбачають групову і парну взаємодію. Потреби здобувачів освіти в англомовній комунікації реалізуються за допомогою виконання творчих завдань та Інтернет ресурсів. Інтегрування звичайного уроку англійської мови з комп'ютерними засобами дозволяє вчителю зробити процес навчання цікавішим, різноманітнішим та більш інтенсивним.

Сьогодні реальністю нашого життя є широке використання соціальних медіа, для яких основним фактором є створення контенту самими

користувачами, коли кожний з них може виконувати функції коментатора, репортера, фотокореспондента або редактора даного сервісу [49].

Інтернет-форуми, блоги, мікроблоги, вікі, відеохостінги, соціальні мережі, віртуальні ігри, проекти –це форми соціальних медіа, які можна ефективно використовувати в навчальному процесі. Наприклад, англомовні форуми є невичерпним джерелом публікацій, читання й коментування, і дозволяють користувачам спілкуватись у зручному для них режимі, і з тою інтенсивністю, яка потрібна користувачу. Крім того є форуми, на яких можна знайти партнерів для мовного обміну і спілкування.

Проаналізуємо можливості англомовних форумів у формуванні репродуктивної лексичної навички. Англомовні форуми можна використовувати для того, щоб навчити здобувачів освіти:

- спілкуватися у формі діалогу відповідно до комунікативного наміру, а саме: пояснювати, запитувати, надавати та узагальнювати інформацію;
- спілкуватися у письмовій формі: точно й стисло викладати думки англійською мовою, дотримуватись послідовності, описуючи події та явища, грамотно аргументувати свої думки;
- отримувати інформацію з автентичних текстів на основі розвитку вмінь здогадуватись про значення невідомих слів з контексту, знання правил сполучуваності слів, словотвору, а також за аналогією зі словами рідної чи іншої іноземної мови;
- отримувати інформацію з усних інструкцій чи коротких розмов, озвучених стандартною правильною іноземною мовою в природному темпі при безпосередньому спілкуванні;
- запам'ятовувати деталі змісту тексту, послідовність фактів;
- вилучати потрібну інформацію з цілісного усного повідомлення для задоволення власної комунікативної потреби;
- сприймати логічні наголоси і ритм у потоці мовлення для виявлення інформаційних блоків повідомлення;
- розпізнавати комунікативний намір мовця.

Наведемо приклад фрагменту уроку з англійської мови з використанням англомовних форумів:

Тема: Books and Libraries

Тип заняття: з домінантою «тренування у спілкуванні».

ХІД ЗАНЯТТЯ

Основна частина заняття:

А) Передтекстова робота

Т.: Task 1.

Today we are going to read the fragment of forum “Do You Ever Use the Library”. Before doing it I want you to take the pieces of paper on which you’ll see some words which may be new for you. Let’s read and translate them.

1. Layout – планування
2. Midget – карлик
3. Grubby – неохайний
3. Zilch – пшик
4. Vague – розпливчастий
5. To borrow – позичати
6. Via – через, за допомогою
7. Reference section – довідкове відділення

Б) Читання тексту

Т.: Task 2.

Your next task will be to look through this forum. You have 5 minutes to read the messages of the forum members.

Do you ever use the library	
■ 22/11/13, 15:14	#1
droogiefret Forum Member Join Date: Aug 2008 Location: looking for tinned loganberrie Posts: 24,117	Do you ever use the library I've just found my library card. I can't remember the last time I actually used it 🤔 Any library users here?
■ 22/11/13, 15:30	#2
postit Forum Member Join Date: Mar 2013 Posts: 23,839	Quote: Originally Posted by droogiefret I've just found my library card. I can't remember the last time I actually used it 🤔 Any library users here? I would be lost without the library. I never miss a week there.
■ 22/11/13, 15:33	#3
stud u like Forum Member Join Date: Aug 2005 Location: The Sunny Side Of The Street Posts: 42,100	I haven't been for years. They changed the layout so you were consistently kneeling to see the shelves. I like a long line of high shelves. They turned it into low islands for the midgets.
■ 22/11/13, 16:32	#4
Sue_C Forum Member Join Date: Nov 2005	I borrow books very occasionally, usually reference books that I wouldn't want to keep. I think that I've borrowed three books this year. I've also used the online facility to borrow one ebook and one audiobook. A brilliant service but not

Posts: 1,429	much of a selection to choose from.
■ 22/11/13, 16:32	#5
Deleted User Forum Member Join Date: Jul 2010 Posts: 496	Course I use the library.....the do have books you know.
■ 22/11/13, 16:41	#6
Reddybook Forum Member Join Date: Aug 2012 Posts: 281	Definetly. I love my local library, Their online website is useful for looking for authors and titles, and great for reserving books for no fee, and it's great. I still use my Kindle, alternately with physical books
■ 22/11/13, 19:39	#7
Deleted User Forum Member Join Date: Aug 2011 Posts: 432	I use the library for textbooks. Hadn't been for a while. But I am doing a course at Uni so am using the library at the moment. Now I have my kindle I hardly read fiction paper books unless they are passed on to me by friends or family. Do any libraries have the facility to loan kindle books? if that was an option I would use that.
■ 22/11/13, 20:14	#8
MrQuike Forum Member Join Date: Dec 2009 Posts: 18,141	I've not borrowed any books since I had a Kindle for Christmas a couple of years ago. I still read the Which Magazine most months and as required in the local library.

■ 22/11/13, 20:58	#9
<p>trinity2002 Forum Member</p> <p>Join Date: Jun 2003 Posts: 16,059</p>	<p>I used to use it when my son was small. He was never a big lover of reading but he would happily sit in the library and look at the books there. I found he showed more interest in them if had some input into choosing them.</p> <p>As for myself I think it must be well over 20 years since I borrowed books from a library.</p>
■ 23/11/13, 08:29	#10
<p>moonlily Forum Member</p> <p>Join Date: Jul 2008 Posts: 7,765</p>	<p>Yes I use the library, it's good to order books from, the only downside being sometimes the copy you get can be a bit grubby. The last one I gave up on was splattered with either blood or tomato sauce.</p>
■ 23/11/13, 09:10	#11
<p>mrsgrumpy49 Forum Member</p> <p>Join Date: Mar 2012 Posts: 10,679</p>	<p>Not borrowed a book in 30 years. I'm afraid my book reading these days is zilch and as for looking up things, keeping up with the news etc - the internet is too convenient. 😞</p>
■ 23/11/13, 10:41	#12
<p>clm2071 Forum Member</p> <p>Join Date: Oct 2012 Posts: 6,622</p>	<p>I'm off to my local library this morning, my 18 month old loves it!</p>
■ 26/11/13, 11:25	#13
<p>Mumof5 Forum Member</p>	<p>I go nearly every week - our local library is really good and you can reserve books for 40p. I've got my Kindle as well but have been getting quite a few</p>

<p>Join Date: Jan 2013 Posts: 58</p>	<p>newly published books from the library recently.</p> <p>Also take my 6 and 3 years olds and they like getting the £1 DVDs as well.</p>
<p>■ 26/11/13, 19:14</p>	<p>#14</p>
<p>Veri Forum Member</p> <p>Join Date: Jun 2004 Posts: 72,048</p>	<p>I go in to libraries from time to time, but I don't have a library card, and haven't really used a library for years.</p> <p>I don't have anything against libraries, and I even have a vague intention to get a card, but most libraries won't have most of the books I want to read, and instead I buy books or borrow from friends.</p> <p>However, there are some out of print books I might be able to get via inter-library loan (assuming it still exists and a near enough library offers it).</p>
<p>■ 26/11/13, 19:45</p>	<p>#15</p>
<p>Serenity Now Forum Member</p> <p>Join Date: Nov 2013 Posts: 36</p>	<p>I use the local libraries, mostly to borrow fiction. I am lucky enough to live in an area with a choice of several which is good as the stock differs between branches. I also use the e-library to download books to my Kobo. However the e-library selection isn't great.</p>
<p>■ 26/11/13, 21:13</p>	<p>#16</p>
<p>Residents Fan Forum Member</p> <p>Join Date: Mar 2010 Location: Ireland Posts: 4,068</p>	<p>I haven't taken a book out in ages, but I still go there, to especially the reference section.</p>

T.: Your time is over. Is everything clear?

В) Післятекстова робота**Т.: Task 3.**

I want to check your understanding. I'll say you phrases in Ukrainian and your task is to find the English equivalents for them in this text. Be attentive and listen to me.

1. Чи є тут користувачі бібліотекою? (Any library users here?).
2. Вони змінили планування (They changed the layout).
3. Довідники (reference books).
4. Невеликий вибір (not much of a selection).
5. Безкоштовне резервування книг (reserving books for no fee).
6. Була оббризкана кров'ю (was splattered with blood).
7. Міжбібліотечний абонемент (inter-library loan).
8. Белетристика (fiction).

Т.: Task 4.

The forum users have mixed up their sentences. Put them into the correct order according to their appearance in the text. Take the sheets of paper and work in pairs.

№	
	Not borrowed a book in 30 years.
	A brilliant service but not much of a selection to choose from.
	I also use the e-library to download books to my Kobo.
	Any library users here?
	They turned it into low islands for the midgets.
	I'm off to my local library this morning, my 18 month old loves it!
	I use the library for textbooks.

	They changed the layout so you were consistently kneeling to see the shelves.
	Do any libraries have the facility to loan kindle books?
	I would be lost without the library.

Повний конспект уроку див. Дод.А.

Практика використання англомовних форумів на уроках англійської мови показала, що їх застосування дозволяє значно оптимізувати освітній процес у закладах середньої освіти шляхом залучення інформації, отриманої з англомовних джерел. Така інформація інтенсифікує навчальну діяльність здобувачів освіти, підвищує їхній мовний та комунікативний рівень. У віртуальному середовищі виникають різні, іноді зовсім неочікувані, комунікативні, когнітивні, рольові відносини, що дозволяє старшокласникам змінити звичну для них модель стосунків з оточуючим середовищем, спробувати себе в новій соціальній ролі, проявити свої знання, які учні інколи не можуть продемонструвати в силу своєї замкнутості, сором'язливості тощо.

Висновки до другого розділу

Характерним для лексичного рівня є використання слів, що належать до піднесеного (неологізми (1%) і терміни (0,1%)) та низького стилів (слова (2%) та словосполучення (5%) розмовного стилю, до яких належать також вигуки (6%); вульгаризми (3%); сленг (3%). Словотворчі особливості утворення лексичних одиниць характеризуються демінутивами (0,2%); лексичними (10,5%) та графічними (19,2%) скороченнями. З вищеперерахованого переважають розмовна лексика (13%), серед лексичних скорочень – кінцеві усічення (9%), серед графічних – аббревіатури (11%).

На синтаксичному рівні зафіксовано вживання вставлених слів (2%) та конструкцій (11%); односкладних речень (2%); еліптичних речень (29%); висловлень іноземною мовою (1%). Домінує вживання еліптичних речень (29%) та вставлених конструкцій (11%). Аналіз матеріалу продемонстрував наявність типових помилок: орфографічних (30%), граматичних (60%) і технічних (10%).

До невербальних компонентів, використаних з деякими прагматичними намірами, відносимо графічні прийоми, спосіб розміщення, позначки, зображення, розділові знаки, емотикони. Найпродуктивнішим невербальним засобом є пропуски між абзацами (30%), серед шрифтових варіацій – підкреслення (2%), з-поміж позначок – слеш (1,6%), серед розділових знаків – знак питання (18%). На форумах широко застосовуються емотикони (9%), колір яких залежить від емоцій, які вони позначають.

Аналіз прагматичних особливостей мовлення електронної комунікації дав змогу виокремити репрезентативи (35%), директиви (30%), комісиви (15%) та експресиви (20%). Досліджено стратегіко-тактичну лінію поведінки комунікантів та виокремлено кооперативні (комплімент (6%), похвала (12%), захоплення (13%), дозвіл (5%), подяка (10%), порада (21%), згода (28%), зізнання (5%)) та конфронтаційні (попередження (7%), незгода (37%), презирство (19%), насмішка (11%), відмова (26%)) стратегії.

Аналіз використання англомовних форумів на уроках англійської мови дав змогу визначити їх можливості у формуванні англомовної комунікативної компетентності:

- діалогічне спілкування у певних комунікативних ситуаціях;
- здатність точно й стисло викладати думки англійською мовою,;
- здатність отримувати інформацію з автентичних текстів і використовувати її відповідно до комунікативних намірів;
- здатність запам'ятовувати деталі змісту тексту, визначати послідовність фактів;

- здатність сприймати просодичну інформацію, розпізнавати комунікативний намір мовця.

ВИСНОВКИ

Однією з форм спілкування в Інтернеті є форум, що відбувається у формі діалогів, які представляють собою вербальну взаємодію між двома або кількома особами, ролі яких упорядковано змінюються. Ми визначаємо форум як жанр електронної комунікації, представлений на спеціально організованому Інтернет-сайті і призначений для організації спілкування відвідувачів цього сайту шляхом обміну повідомленнями, що мають ознаки креолізованого тексту, з класифікацією за окремими темами для подальшого прочитання і можливістю спілкування не в режимі реального часу.

Залежно від теми виокремлюють тематичні та нетематичні форуми; за методом формування списку тем: з динамічним і постійним; залежно від доступу до повідомлень: відкриті, закриті, змішані; залежно від сфери спілкування: офіційні і неофіційні; з точки зору базового оточення: форуми, значно інтегровані в сайт; ті, що супроводжують існуючий сайт; форуми, що існують автономно; форуми, що породжують супровідний сайт. Дослідження форумів передбачає аналіз вербальних (лексика, синтаксис) невербальних (графічні прийоми оформлення текстів повідомлень та їх прагматична зумовленість) та власне комунікативно-прагматичних компонентів.

Аналіз вербальної складової англомовного діалогічного мовлення на форумах показав, що учасники електронної комунікації використовують специфічну лексику, характерну для розмовного стилю та будують свої речення так, щоб якомога більше спростити спілкування. Для підрахунку частотності вживання лексики і синтаксису нами було обрано два підходи: 1) залежно від загальної кількості вербальних засобів; 2) окремі підрахунки лексичного та синтаксичного рівнів.

Характерні риси лексичного рівня: використання слів, що належать до піднесеного стилю (неологізми (1%, тут і далі відсоток вираховано виключно на лексичному рівні) (*googling, torrent, google*) і терміни (1%) (*etiquette, etymology*)) та низького стилю (слова (4%) (*guys, lad*) та словосполучення (8%) розмовного стилю, до яких належать і вигуки (10%): 1) виражають

позитивні емоції (*woah, wow, yeah, aww, hi, good luck* (4%); 2) виражають негативні емоції (*eh, ooh, oh dear*) (4%); 3) вигуки-заповнювачі пауз (. . . . *errrrum ..*) (2%); вульгаризми (5%) (*complete crap, why the hell, clusterf**k, sh*t*); сленг (6%) (*It's cool!;lol*). Словотворчі особливості утворення лексичних одиниць представлені демінутивами (1%) (*girlies, dearie*); лексичними скороченнями (20%) (*temp work, admin, course, e-harmony*), серед яких переважають кінцеві усічення (17%); та графічними скороченнями (44%), (*etc., X-mas, 300 mp, NBA, omg, lol, imo, Sci-Fi*), що в більшості випадків представлені абрєвіатурами (19%).

На синтаксичному рівні з точки зору структури речень робимо висновок, що на форумах застосовуються як прості, так і складні речення, з незначним переважанням простих. Зафіксовано вживання вставлених слів (4%, тут і далі відсоток вираховано виключно на синтаксичному рівні) та конструкцій (24%). За критерієм наявності головних та другорядних членів речення – односкладні (5%) та еліптичні (65%) речення. Зафіксовано вживання слів чи виразів іноземною мовою (2%). Дослідження виявило типові помилки, яких допускають учасники електронної комунікації: орфографічні (30%), граматичні (60%) та технічні (10%).

Аналізуючи прагматичні особливості мовлення електронної комунікації, досліджено комунікативні наміри учасників форумів та виокремлено репрезентативи (35%) (припущення – 4%, заяви – 9%, скарги – 17%, пояснення – 5%); директиви (30%) (запитання – 17%, накази – 2%, прохання – 7%, поради – 4%); комісиви (15%) (обіцянки – 3%, пропозиції – 10%, попередження – 2%); експресиви (20%) (вибачення – 3%, співчуття – 5%, привітання – 12%).

До невербальних компонентів, використаних з певною прагматичною інтенцією, відносимо графічні прийоми: шрифт, спосіб розміщення тексту, позначки, зображення, розділові знаки, емотикони. На більшості англомовних форумів використовується шрифт Verdana, кеглем 10,5. Використання великих літер (1%) для написання слів чи речень привертає

увагу учасників електронної комунікації. Виділення курсивом (1%) допомагає виокремити певний сегмент від основного тексту, на який перенесено логічний наголос. З метою виділення певної частини тексту використовується жирний шрифт (2%). Основна частина тексту на форумах написана чорним кольором. Підкреслення (2%) застосовується для того, щоб зробити акцент на певному слові чи словосполученні. Найпродуктивнішим невербальним засобом є використання пропусків між абзацами (30%). Комуниканти використовують позначки, що допомагають заощадити час написання, наприклад: /, =, *, £, &, %, +. Найчастіше вживаною позначкою є слеш (1,6%). Серед розділових знаків найбільш поширеними є знаки питання (18%) та три крапки (4%), що використовуються для позначення незавершеності думки. Широко застосовуються круглі дужки при вставлених словах та конструкціях (9%).

Спілкування форумів послуговується використанням емотиконів (9%), колір яких залежить від емоцій, які вони позначають: жовтий колір – як позитивні, так і негативні емоції (42%, тут і далі відсоток вираховано від загальної кількості емотиконів), голубий – збентеження (2%), салатовий – висунутий язик (8%), синій – сумні емоції та здивування (25%), червоний – гнів та злість (4%), зелений (16%) чи яскраво-салатовий (1%) – щирий сміх, рожевий – сором'язливість (2%). Факультативними елементами форумів є аватар (4%) та ориджин (3%).

Дослідивши стратегії і тактики комунікації, поділяємо комунікативні стратегії на кооперативні (виражені в тактиках компліменту (6%), похвали (12%), захоплення (13%), дозволу (5%), подяки (10%), поради (21%), висловленні згоди (28%) і зізнанні (5%)) та конфронтаційні (реалізовані в тактиках попередження (7%), незгоди (37%), презирства (19%), насмішки (11%), відмови (26%).

Сучасні методики викладання іноземних мов пов'язані з безперервним технічним прогресом, а також із технологічним оновленням процесу навчання. Останні досягнення в області високих технологій і поширення

глобальної мережі Інтернет відкривають як перед вчителями іноземних мов, так і перед здобувачами середньої освіти найширші можливості для подальшого вдосконалення навчального процесу. Однак їх упровадження в навчальний процес не виключає традиційних методів навчання і гармонійно поєднується з ними. Використання англомовних форумів на уроках англійської мови сприяє розвитку здібностей до комунікації та ораторського мистецтва вільного висловлення своїх думок у різних комунікативних ситуаціях.

Перспективою роботи є аналіз проблем, які виникають під час використання медіа ресурсів на уроках англійської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адміністратор веб-сайту. URL: <https://osvita.ua/proforientation/profession/71532/> (дата звернення: 23.09. 2023).
2. Барсук С. Л. Педагогічні умови формування іншомовного професійного мовлення майбутніх судноводіїв на засадах комунікативно-когнітивного підходу : дис. канд. пед. наук : 13.00.04 / Херсон, 2016. 258 с..
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ, 2004. 344 с.
4. Валецький С. Структура та інформаційна модель Веб-форуму. URL: <http://webstyletalk.net/node/897> (дата звернення: 20.05.2023).
5. Великий тлумачний словник сучасної мови <https://slovnkyk.me/dict/vts/>
6. Вірна Ж. П., Тимошук В. Л. Концептуальні підходи до розуміння сутності інформаційного суспільства URL: <https://www.inforum.in.ua/conferences/16/26/172> (дата звернення: 20.05.2023).
7. Гавриш М. М. Основи комунікативної лінгвістики. URL: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k0910&T=intro&st=0&L=1 (дата звернення: 15.11.2022).
8. Глазова С. М. Специфіка використання пояснювально-ототожнювальних висловлень інформативного типу в мовленні. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. № 1. С. 155-159.
9. Гофф М. Мережевий лікнеп. *Хакер*. Київ, 2001. № 7.
10. Данилюк С. С. Особливості використання технології «Інтернет-форум» у процесі формування професійної компетентності майбутніх філологів. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2012. № 1 (48). С. 37-48.
11. Девтеров І. В. Комунікативний процес і мовна ситуація в інтернеті. *Філософські проблеми гуманітарних наук* : зб. наук. праць : URL: <http://www.info-library.com.ua/books-text-11469.html> (дата звернення: 16.12.2022)

12. . Державно-громадянська комунікація: шлях від кризи до взаємодії: монографія / В. М. Козаков та ін. Київ: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. 288 с.
13. Дзьобань О.П., Жданенко С.Б. Віртуальні комунікації: роль й місце у сучасному світі. *Правова інформатика*. 2015. № 2(46). URL: https://ippi.org.ua/sites/default/files/dopvkrm_46_2_2015.pdf (дата звернення:10.05.2023).
14. Дмитрієва О. А., Рибалко О. О., Гладковський С. С. Особливості Інтернет-спілкування. Донецьк, 2003.
15. Етика Інтернет-спілкування URL: https://e-ethics-ua.blogspot.com/p/blog-page_520.html (дата звернення:12.07.2023).
16. Загнітко А. П., Домрачева І. Р. Основи мовленнєвої діяльності : навчальний посібник. Донецьк : Український Культурологічний Центр, 2001. 56 с.
17. Зайцева С. В. Інтернет-спілкування як нова форма міжособистісної комунікації. *Дослідження з лексикології і граматики української мови* : зб. наук. праць. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 11. С. 45 – 53.
18. Інтернет як засіб комунікації людей. URL: <https://sites.google.com/view/bezpecnyj-internet> (дата звернення: 09.12.2022).
19. Іщук С. М. Інтернет-комунікації: інформаційний зміст та ігровий характер. *Вісник Національного авіаційного університету*. 2008. № 2. С. 87-91.
20. Карпа І. Б. Мова та Інтернет: функціональні характеристики та ефективність інтерактивної комунікації. *Мова і культура*. Київ, 2009. Вип. 11. Т. VII (119). С. 192 – 200.
21. Компанцева Л. Ф. Інтернет-комунікація: когнітивно-прагматичний та лінгвокультурологічний аспекти : автореф. дис... д-ра філол. Наук : 10.02.02. К., 2007. 56 с.
22. Короткий курс лекцій з дисципліни «Теорія комунікації». URL: https://studme.com.ua/10980618/menedzhment/teoriya_kommunikatsii.htm (дата звернення: 15.11.2022).

23. Косенко Ю. В. Основи теорії мовної комунікації : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2011. 187 с.
24. Косо́вець О.П. Асинхронне навчання інформатики слухачів з особливими потребами. URL: <https://ap.uu.edu.ua/article/105> (дата звернення:28.01.2023).
25. Кравець Р. Б., Серов Ю. О. Побудова програмної системи аналізу поведінки учасників веб-форуму. *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*, 2008. № 631. С. 178-188.
26. Кравченко В. Ю. Деформації довірчих відносин в сучасному суспільстві. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/151471849.pdf> (дата звернення:16.09.2023).
27. Культура віртуального спілкування : метод.-бібліогр. матеріали / Є. Кулик та ін. К.: Державна бібліотека України для юнацтва, 2010. 65 с.
28. Лагута Т. М. Про діалог як форму прояву мовленнєвої діяльності студента. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. Львів, 2007. Вип. 2. С. 204 – 207.
29. Мамчур Л. І. Основні форми міжособистісної комунікації. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*: збірник наукових праць. Умань: УДПУ ім. Павла Тичини, 2006. 208 с.
30. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навчальний посібник. К.: Академія, 2012. 288 с.
31. Межуєв В. Діалог як спосіб міжкультурного спілкування в сучасному світі. *Філософська думка*. 2011. №4. С. 90-101.
32. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич та ін. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
33. Москаленко В. В. Соціальна психологія : підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене. К.: Центр учбової літератури, 2008. 688 с.

34. Мусійчук Т. І. Діалогічний дискурс як модель міжособистісної комунікації. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Волинь, 2010. Вип. 7. С. 138 – 141.

35. Новік Л. П. Методика навчання діалогічного мовлення на різних етапах навчання. URL: http://www.zipro.net.ua/index.php?page_id=300 (дата звернення: 17.11.2022).

36. Орбан-Лембрик Л. Б. Соціальна психологія : посібник. К. : Академвидав, 2003. 446 с.

37. Пелешишин А. М. Оптимізація форумів та інших форм спільнот користувачів WWW. Інформаційні системи та мережі. *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*. Львів, 2004. № 519. С. 275 – 284.

38. Пелешишин А. М., Кравець Р. Б., Серов Ю. О. Аналіз існуючих типів віртуальних спільнот у мережі Інтернет та побудова моделі віртуальної спільноти на основі веб-форуму. *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*. 2011. № 699. С. 212-221.

39. Побережна М.П. Електронні канали комунікації: функції, переваги, недоліки. Наукові праці НУХТ № 44. 2012. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/20149/1/28.pdf> (дата звернення: 17.10.2023).

40. Пономарьова О. Модально-функціональні різновиди комунікативної діяльності журналіста. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2141> (дата звернення: 11.08.2023).

41. Поняття форуму. URL: <https://helpiks.org/2-78517.html> (дата звернення: 11.04.2023).

42. Природа й структура комунікативного процесу. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2> (дата звернення: 18.01.2023).

43. Психологічний словник / Авт.-уклад. В. В. Синявський, О. П. Сергеєнкова/ За ред. Н. А. Побірченко. URL:

https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5980/3/O_Serhieienkova_IL.pdf

(дата

звернення:05.09.2023).

44. Різун В. В. Теорія масової комунікації : підручник. К. : Просвіта, 2008. 260 с.

45. Семенюк О. А., Паращук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації : навчальний посібник. Київ, 2010. 240 с.

46. Словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/s/komunikacija> (дата звернення: 05.09.2023).

47. Словник іншомовних слів. URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Article=10000&action=show> (дата звернення: 01.11.2023).

48. Словник стилістичних термінів. URL: https://slovnuk.me/dict/stylistics_terms/%D0%B4%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D0%B3 (дата звернення:01.11.2023).

49. Сотнікова О. С. Гра та комунікація в соціальній віртуальній реальності : автореф. дис. ... канд. філос. Наук : 09.00.03. Харків, 2005. 16 с.

50. Соціальна психологія особистості і спілкування : конспект лекцій. URL: <http://books.br.com.ua/themes/313/314> (дата звернення: 23.04.2023).

51. Станіслав О. В. Використання невербальних засобів комунікації для графічного оформлення тексту (на матеріалі французької мови). *Проблеми семантики слова, речення та тексту* : збірник наукових праць. К. : Видавничий центр КНЛУ. 2006. Вип. 19. С. 274-278.

52. Теличко В. О. Формально-структурні параметри англомовних професійних і непрофесійних Інтернет-форумів. *Studia Linguistica* : зб. наук. праць. К. : КНУ ім. Т.Шевченка, ВПЦ «Київський університет», 2011. Вип.V (II). С. 381–388..

53. Теличко В. О. Комунікативні стратегії учасників англомовних професійних інтернет-форумів : дис. ... канд. філологічних наук : 10.02.04 / Київський національний ун-т імені Тараса Шевченка. Київ, 2015. 255 с.

54. Уханов Є. В. Мережеві комунікації та соціальне самовизначення індивіда : автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.03. Харків, 2010. 16 с.

55. Хто такі модератори? URL: http://www.huntingukraine.com/index.php?option=com_content&view=article&id=1512:moderatory&catid=238:terminy&Itemid=172 (дата звернення: 27.05.2023).
56. Цуруль О. А. Менеджмент у державних організаціях : навч. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 142 с.
57. Чайка Г. Л. Культура ділового спілкування менеджера: навч. посіб. К.: Знання, 2005. 442 с.
58. Чемеркін С. Українська мова в Інтернеті. URL: http://www.interklasa.pl/portal/dokumenty/ridna_mowa_uk/index.php?page=rm26_05. (дата звернення: 17.10.2022).
59. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Х. : Прапор, 2007. 640 с.
60. Що таке блог в інтернеті? URL: <https://ukr.media/science/232683/> (дата звернення: 25.12.2022).
61. *Cambridge Dictionary*. Retrieved from <https://dictionary.cambridge.org/>
62. Crystal, D. (2004) *Language and the Internet*. Cambridge University Press.
63. Goban-Klas, T. (1999). *Media i komunikowanie masowe. Teorie i analizy prasy, radia, tele-wi-zji i Internetu*. Warszawa-Krakyw: Wydawnictwo naukowe PWN.
64. Lee, J. J.& Kim, B. B. (2009). Virtual Organization. *Encyclopedia of Information Science and Texhnology. Second edition*. Retrieved from <https://www.igi-global.com/chapter/virtual-organization/14175>
65. Marteney Jim. *Verbal and Nonverbal Communication*. Retrieved from [https://socialsci.libretexts.org/Bookshelves/Communication/Argument_and_Debate/Arguing_Using_Critical_Thinking_\(Marteney\)/02%3A_Communicating_An_Argument/2.04%3A_Verbal_and_Nonverbal_Communication](https://socialsci.libretexts.org/Bookshelves/Communication/Argument_and_Debate/Arguing_Using_Critical_Thinking_(Marteney)/02%3A_Communicating_An_Argument/2.04%3A_Verbal_and_Nonverbal_Communication)
66. Miller, G. M. & Beasley, J. S. (2005). *Modern Electronic Communication* (8th Edition). Prentice Hall.

67. *People DP Новини, події, коментарі та інше.*
Retrieved from <http://people.dp.ua/articles/chto-takoe-yinternet-forum>
68. Searle, J. (1969). *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*
Cambridge University Press.
69. *Slovopedia.* Retrieved from
<http://slovopedia.org.ua/42/53396/281532.html>
70. *Wireless Communications and Networks: Recent Advances* / ed. Eksim
A. InTech, 2012. 596 p.

Ілюстративний матеріал

71. *Bestie and/or sister wanted!* Retrieved from
<https://community.secondlife.com/forums/topic/417891-bestie-andor-sister-wanted/?tab=comments#comment-1713621>
72. *Brother is a drug addict.* Retrieved from
<https://www.sheffieldforum.co.uk/topic/462952-brother-is-a-drug-addict/?page=3>
73. *Christmas Eve dinner.* Retrieved from
<http://forums.digitalspy.co.uk/showthread.php?t=1903163>.
74. *Comparing different language word counts.* Retrieved from
<https://www.lingq.com/en/forum/open-forum/comparing-different-language-w/>
75. *Create Physics for a Mesh Help.* Retrieved from
<https://community.secondlife.com/forums/topic/409657-create-physics-for-a-mesh-help/?tab=comments#comment-1654958>
76. *Do you ever use the library.* Retrieved from
<http://forums.digitalspy.co.uk/showthread.php?t=1912327>.
77. *Do you still read childrens books as an adult?* Retrieved from
<http://forums.digitalspy.co.uk/showthread.php?t=1927476>.
78. *English grammar Q.* Retrieved from <https://forum.language-learners.org/viewtopic.php?f=14&t=9605>

79. *Exactly what is an education for?* Retrieved from <http://www.ukdebate.co.uk/forums/index.php?topic=24440.0>.

80. *Found a cat but got a problem - Urgent advice.* Retrieved from <http://forums.digitalspy.co.uk/showthread.php?t=1923463>.

81. *Hallo from Australia.* Retrieved from <https://www.englishforum.ch/introductions/287088-hallo-australia.html>.

82. *Happy Mothers Day!* Retrieved from <https://community.secondlife.com/forums/topic/406371-happy-mothers-day/?tab=comments#comment-1634695>

83. *Homeschoolers united!* Retrieved from <https://forum.language-learners.org/viewtopic.php?f=17&t=2845&start=30>.

84. *How much makeup do you own?!* Retrieved from <http://forums.digitalspy.co.uk/showthread.php?t=1044315>.

85. *Hullo hullo.* Retrieved from <https://ro.my.com/forum/thread/14336-hullo-hullo/>

86. *I prefer to pray in Latin.* Retrieved from <https://forums.catholic.com/t/i-prefer-to-pray-in-latin/523681/30>

87. *I'm sorry.* Retrieved from <https://www.techspot.com/community/topics/im-sorry.244426/>

88. *Is passive smoking harmful?* Retrieved from <http://www.ukdebate.co.uk/forums/index.php?topic=11385.0>.

89. *Last clothing item you bought...* Retrieved from <http://forums.digitalspy.co.uk/showthread.php?t=1354806>.

90. *Loosing fitness.* Retrieved from <https://www.thestudentroom.co.uk/showthread.php?p=79790850&highlight=privet>

91. *Maitreya demo for demo cloths.* Retrieved from <https://community.secondlife.com/forums/topic/417582-maitreya-demo-for-demo-cloths/?tab=comments#comment-1711205>

92. *Need some Blender help.* Retrieved from <https://community.secondlife.com/forums/topic/429278-need-some-blender-help/?tab=comments#comment-1810238>
93. *Need some help finding a really unique dress.* Retrieved from <http://forums.digitalspy.co.uk/showthread.php?t=1023292>.
94. *Open relationship.* Retrieved from <https://www.sheffieldforum.co.uk/topic/462597-open-relationship/>
95. *Shawn Mendes.* Retrieved from <https://www.thestudentroom.co.uk/showthread.php?t=5072898>
96. *Short lived magazines that should have run longer.* Retrieved from <https://forums.digitalspy.com/discussion/2294514/short-lived-magazines-that-should-have-run-longer>
97. *Should schools teach etiquette?* Retrieved from <http://www.ukdebate.co.uk/forums/index.php?topic=29550.0>.
98. *The Casualty Thread (Spoilers).* Retrieved from https://forums.digitalspy.com/discussion/comment/91392358#Comment_91392358
99. *The Job Hunting Advice Thread.* Retrieved from <http://forums.digitalspy.co.uk/showthread.php?t=1891235>.
100. *The most annoying radio adverts.* Retrieved from <http://forums.digitalspy.co.uk/showthread.php?t=911666>.
101. *Top three worst actors.* Retrieved from <http://www.ukdebate.co.uk/forums/index.php?topic=32137.0>.
102. *Tricky issue with neighbours and noise.* Retrieved from <http://forums.digitalspy.co.uk/showthread.php?t=1829260>.
103. *Very Very Noisy Neighbours, very unpleasant.* Retrieved from <http://www.sheffieldforum.co.uk/showthread.php?t=723059>
104. *Viewer wont load.* Retrieved from <https://community.secondlife.com/forums/topic/430421-viewer-wont-load/#comment-1826620>

105. *What are some of your pet peeves?* Retrieved from <https://community.secondlife.com/forums/topic/430847-what-are-some-of-your-pet-peeves/>

106. *What are you reading at the moment? (Part 4).* Retrieved from <http://forums.digitalspy.co.uk/showthread.php?t=1668037>.

107. *What did he mean by this.* Retrieved from <https://www.thestudentroom.co.uk/showthread.php?p=79248168&highlight=girlie>

108. *Who's your favourite music artist?* Retrieved from <https://www.thestudentroom.co.uk/showthread.php?t=5165450&page=2>

109. *Why do people eat white bread.* Retrieved from <http://forums.digitalspy.co.uk/showthread.php?t=1917347>.

110. *Working hours.* Retrieved from <https://www.thestudentroom.co.uk/showthread.php?p=81897588&highlight=good%20man>

111. *Your favorite food.* Retrieved from <http://www.ukdebate.co.uk/forums/index.php?topic=19947.15>.

ДОДАТКИ

Додаток А

План-конспект уроку з використанням англомовних форумів

Тема: Books and Libraries

Клас: 11

Дата: 27.02.23

Тип заняття: з домінантою «тренування у спілкуванні».

Вид заняття: формування репродуктивних лексичних навичок на матеріалі теми “Books and Libraries”.

Цілі заняття:

• **практична:**

у говорінні:

1) навчити учнів спілкуватися у формі діалогу в межах теми “Books and Libraries” відповідно до комунікативного наміру;

2) пояснювати, надавати та запитувати інформацію;

3) узагальнювати отриману інформацію;

у писемному мовленні:

1) навчити учнів спілкуватися у письмовій формі в межах теми “Books and Libraries”;

2) викладати думки точно й економними мовними засобами;

3) дотримуватися хронологічної чи системної послідовності опису подій, явищ;

4) аргументувати власні думки;

у читанні:

1) навчити учнів отримувати інформацію з автентичних текстів на основі розвитку вмінь здогадки про значення невідомих слів з контексту, знання правил сполучуваності слів, словотворення, за аналогією зі словами рідної чи іншої іноземної мови;

2) встановлювати послідовність фактів і подій;

в аудіюванні:

1) навчити учнів отримувати інформацію з усних інструкцій чи коротких розмов, озвучених стандартною правильною іноземною мовою в природному темпі при безпосередньому спілкуванні;

2) сприймати логічні наголоси і ритм у потоці мовлення для виявлення інформаційних блоків повідомлення;

3) розпізнавати комунікативний намір мовця;

4) запам'ятовувати деталі змісту тексту, послідовність фактів;

5) вилучати потрібну інформацію з цілісного усного повідомлення для задоволення власної комунікативної потреби;

• соціокультурна:

1) розширювати соціокультурну компетенцію учнів на матеріалі теми “Books and Libraries” з використанням англомовних форумів;

2) розвивати позитивне ставлення до культури народу виучуваної мови;

3) розвивати інтерес і повагу до традицій народу країни, мова якої вивчається;

• розвивальна:

1) розвивати пізнавальні здібності в учнів на матеріалі теми “Books and Libraries” з використанням англомовних форумів;

2) розвивати гнучкість мовленнєвого апарату учнів;

3) розвивати довільну й мимовільну увагу;

4) розвивати логічне мислення та логічний виклад думок у мовленні;

5) розвивати індивідуальні та пізнавальні здібності учнів;

• виховна:

1) виховувати позитивне ставлення до рідної та іноземної культури, традицій і звичаїв;

2) виховувати готовність до взаємодії та досягнення взаєморозуміння з представниками іншої культури;

3) виховувати готовність співпрацювати з іншими з метою колективного пошуку рішення поставленої проблеми;

4) виховувати інтерес до пошукової діяльності;

• професійна:

1) навчити учнів організовувати роботу групи в парному та груповому режимах;

2) навчити учнів планувати свою роботу;

3) навчити учнів аналізувати й оцінювати успішність власної роботи та роботи своїх товаришів.

Оснащення заняття: підручник, роздатковий матеріал.

ХІД ЗАНЯТТЯ

Основна частина заняття:

А) Передтекстова робота

Т.: Task 1.

Today we are going to read the fragment of forum “Do You Ever Use the Library”. Before doing it I want you to take the pieces of paper on which you’ll see some words which may be new for you. Let’s read and translate them.

1. Layout – планування
2. Midget – карлик
3. Grubby – неохайний
3. Zilch – пшик
4. Vague – розпливчастий
5. To borrow – позичати
6. Via – через, за допомогою
7. Reference section – довідкове відділення

Б) Читання тексту

Т.: Task 2.

Your next task will be to look through this forum. You have 5 minutes to read the messages of the forum members.

Do you ever use the library	
<p>■ 22-11-2018, 10:14</p>	#1
<p>droogiefret Forum Member Join Date: Aug 2019 Location: looking for tinned loganberrie Posts: 13,419</p>	<p>Do you ever use the library</p> <hr/> <p>I've just found my library card. I can't remember the last time I actually used it 🤔</p> <p>Any library users here?</p>
<p>■ 22-11-2017 10:30</p>	#2
<p>postit Forum Member Join Date: Mar 2018 Posts: 1,057</p>	<p>Quote:</p> <p>Originally Posted by droogiefret</p> <p>I've just found my library card. I can't remember the last time I actually used it 🤔</p> <p>Any library users here?</p> <p>I would be lost without the library. I never miss a week there.</p>
<p>■ 22-11-2017, 10:33</p>	#3
<p>stud u like Forum Member Join Date: Aug 2005 Location: The Sunny Side Of The Street</p>	<p>I haven't been for years. They changed the layout so you were consistently kneeling to see the shelves. I like a long line of high shelves. They turned it into low islands for the midgets.</p>

Posts: 37,244	
■ 22-11-2017, 10:35	#4
Sue_C Forum Member Join Date: Nov 2005 Posts: 582	I borrow books very occasionally, usually reference books that I wouldn't want to keep. I think that I've borrowed three books this year. I've also used the online facility to borrow one ebook and one audiobook. A brilliant service but not much of a selection to choose from.
■ 22-11-2017, 11:32	#5
Wetherby Forum Member Join Date: Jul 2018 Posts: 463	Course I use the library.....the do have books you know.
■ 22-11-2018, 11:41	#6
Reddybook Forum Member Join Date: Aug 2012 Posts: 127	Definetly. I love my local library, Their online website is useful for looking for authors and titles, and great for reserving books for no fee, and it's great. I still use my Kindle, alternately with physical books
■ 22-11-2018, 19:39	#7
nosecondchance Forum Member Join Date: Aug 2017 Posts: 333	I use the library for textbooks. Hadn't been for a while. But I am doing a course at Uni so am using the library at the moment. Now I have my kindle I hardly read fiction paper books unless they are passed on to me by friends or family.

	Do any libraries have the facility to loan kindle books? if that was an option I would use that.	
■ 22-11-2018, 20:14		#8
MrQuike Forum Member Join Date: Dec 2009 Posts: 5,141	I've not borrowed any books since I had a Kindle for Christmas a couple of years ago. I still read the Which Magazine most months and as required in the local library.	
■ 22-11-2018, 20:58		#9
trinity2002 Forum Member Join Date: Jun 2003 Posts: 14,867	I used to use it when my son was small. He was never a big lover of reading but he would happily sit in the library and look at the books there. I found he showed more interest in them if had some input into choosing them. As for myself I think it must be well over 20 years since I borrowed books from a library.	
■ 23-11-2019, 08:29		#10
moonlily Forum Member Join Date: Jul 2008 Posts: 2,196	Yes I use the library, it's good to order books from, the only downside being sometimes the copy you get can be a bit grubby. The last one I gave up on was splattered with either blood or tomato sauce.	
■ 23-11-2019, 09:10		#11
mrsgrumpy49 Forum Member Join Date: Mar 2012	Not borrowed a book in 30 years. I'm afraid my book reading these days is zilch and as for looking up things, keeping up with the news etc - the internet is too convenient. 🙄	

Posts: 1,679	
■ 23-11-2019, 10:41	#12
clm2071 Forum Member Join Date: Oct 2012 Posts: 1,208	I'm off to my local library this morning, my 18 month old loves it!
■ 26-11-2018, 11:25	#13
Mumof5 Forum Member Join Date: Jan 2018 Posts: 58	I go nearly every week - our local library is really good and you can reserve books for 40p. I've got my Kindle as well but have been getting quite a few newly published books from the library recently. Also take my 6 and 3 years olds and they like getting the £1 DVDs as well.
■ 26-11-2019, 19:14	#14
Veri Forum Member Join Date: Jun 2019 Posts: 72,048	I go in to libraries from time to time, but I don't have a library card, and haven't really used a library for years. I don't have anything against libraries, and I even have a vague intention to get a card, but most libraries won't have most of the books I want to read, and instead I buy books or borrow from friends. However, there are some out of print books I might be able to get via inter-library loan (assuming it still exists and a near enough library offers it).
■ 26-11-2018, 19:45	#15
Serenity Now Forum Member	I use the local libraries, mostly to borrow fiction. I am lucky enough to live in an area with a choice of several which is good as the stock differs between branches. I also use the e-library to download books to my Kobo. However

Join Date: Nov 2018 Posts: 36	the e-library selection isn't great.
■ 26-11-2018, 21:13	#16
Residents Fan Forum Member Join Date: Mar 2018 Location: Ireland Posts: 4,068	I haven't taken a book out in ages, but I still go there, to especially the reference section.

T.: Your time is over. Is everything clear?

B) Післятекстова робота

T.: Task 3.

I want to check your understanding. I'll say you phrases in Ukrainian and your task is to find the English equivalents for them in this text. Be attentive and listen to me.

1. Чи є тут користувачі бібліотекою? (Any library users here?).
2. Вони змінили планування (They changed the layout).
3. Довідники (reference books).
4. Невеликий вибір (not much of a selection).
5. Безкоштовне резервування книг (reserving books for no fee).
6. Була оббризкана кров'ю (was splattered with blood).
7. Міжбібліотечний абонемент (inter-library loan).
8. Белетристика (fiction).

T.: Task 4.

The forum users have mixed up their sentences. Put them into the correct order according to their appearance in the text. Take the sheets of paper and work in pairs.

№	
	Not borrowed a book in 30 years.
	A brilliant service but not much of a selection to choose from.
	I also use the e-library to download books to my Kobo.
	Any library users here?
	They turned it into low islands for the midgets.
	I'm off to my local library this morning, my 18 month old loves it!
	I use the library for textbooks.
	They changed the layout so you were consistently kneeling to see the shelves.
	Do any libraries have the facility to loan kindle books?
	I would be lost without the library.

Г) Тренування у спілкуванні; автоматизація мовленнєвих дій учнів на рівні фрази

T.: Task 5.

Read the sentences and help the forum members to complete them. Guess the translation of the following phrases. Match them with the proper translation and fill in the gaps with the correct phrases.

1. By george	a) не від світу цього
2. Out of this world	b) я наткнувся
3. They fall far short	c) я розгублююсь
4. I stumbled across	d) зціпити зуби
5. Way too much	e) вони далеко не дотягують
6. I'm at a loss	f) їй-Богу

7. To bite the bullet	g) діють мені на нерви
8. Get on my nerves	h) занадто багато

1. RichREALIST « Reply #7 on: August 17, 2018, 13:32:38 »

Home made Yellow split peas and a knuckle of bacon simmered for several hours into a delicious soup with boiled spuds and uncut bread and butter, and _____, I defy anyone to eat more than one bowlful before you are stodged.

2. stonefish « Reply #12 on: August 17, 2018, 18:17:23 »

My mothers Lasagna is tuched by the hand of god, _____.

3. Damo1701 « Reply #7 on: April 29, 2017, 11:21:14 »

However for those who love the history, and books, _____.

4. jodzybob « Reply #4 on: March 26, 2019, 20:52»

However, _____ this website last night and found some AMAZING designs, its just a shame its American and the shipping seems near imposibble!

5. innocent « Reply #7 on: June 07, 2019, 21:27»

_____, can't resist it, buying it, or having other people's throw aways.

6. Mel O'Dramatic « Reply #1 on: May 22, 2018, 15:45»

It's only in the last 2 weeks that this has started up and _____ as to why that should be.

7. Mel O'Dramatic « Reply #6 on: May 22, 2018, 16:12»

I think I'm going to have _____ and have a civilised word.

8. fawcett94 « Reply #4 on: October 09, 2017, 18:41»

The adverts run on century/real/smooth about old mobile phones just really _ _____.

T.: Task 6.

Try to guess the correct forms of the truncated words and acronyms listed below. Divide your group in two teams. Work in groups. You have 3 minutes.

Temp work – _____, *advert* – _____, *lol* – _____,
 _____, *cardie* – _____, *telly* – _____, *Sci-Fi* – _____,
 _____, *mph* – _____, *imo* – _____,
 _____, *half a mo* – _____, *veg* – _____,
 _____, *puds* – _____, *vets* – _____, *cos* – _____,
 _____, *etc* – _____, *X-xmas* – _____,
IMXO – _____, *e.g.* – _____, *vid* – _____,
 _____, *omg* – _____, *Uni* – _____,
 _____.

T.: Task 7.

The forum members were in a hurry and made a lot of mistakes in their messages. Take the sheets of paper and correct them.

1. stonefish: «Reply #2 on: April 03, 2017, 12:13:15»

*Its the parents job, but then there are a lot of bad parents out **therer**, so yes why not. F Scott **fitzgerald** –the **great gatsby*** _____

2. Maisey Moo: «Reply #3 on: 24-12-2018, 01:29»

*Not quiet sure about cats **procetion** in the area either* _____

3. Picto: «Reply #10 on: 05-12-2016, 15:44»

*However, when **i** was younger **i** used to have the crusts cut off in case **i** got curly hair* _____

4. Simi89: «Reply #12 on: 09-06-2019, 01:04»

Woah *alot* *of*

*BeneFit!*_____

5. Maisey Moo: «Reply #3 on: 24-12-2018, 01:29»

Not promising anything but I help if I can do.

6. dollymarie: «Reply #4 on: 24-12-2018, 07:07»

*At the very least (cos it's Christmas) phone round your local vets to see if they have any missing cats reported that match the cat you **haves** description*_____

7. CorkerSWFC: «Reply #10 on: 10-02-2018, 18:06»

*Never **forgotton**. They like it?*_____

8. gansao: «Reply #5 on: April 29, 2016, 11:16:20»

*I suspected this so I **didnt** bother to see it*_____

9. stonefish: «Reply #12 on: August 17, 2019, 18:17:23»

*My **mothers** Lasagna is tuched by the hand of god,out of this world*_____

10. Mick2Knight: «on: April 25, 2017, 09:48:01»

*The idea is to give **a a** shared idea of common national identity*_____

T.: Task 8.

Let's imagine that we are having the communication on the forum. It's topic is "The last book you've read". Think up your nick-names and make up the communication in the form of a dialogue. Work n pairs.